Hetedik évfolyam. | 14. szám. | Székely-Udvarhely, 1901. április 7.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
egész évre . . . . 8 korona.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
külföldre egész évre 12 „
apok-, tanítók, gazdasági egyleti tagok, a köz. céljainak egész évre 6 kor., A tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —
Megjelen hetenkint, egyszer: vasárnap.

HIRDETÉSI DÍJAK:
Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések Ctjem. 4 krt 6 fillér, tábbszori közlésnél 4 filléért köröltetnek.
Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BETEGH PAL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érintő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓEGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Tiszteletteli kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **az illető postahivataloknál az ideiglenes megujítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni szíveskedjenek.**
nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

A husvéti Eszme.

(*D.*) Ismét felujul a kereszténység lelkében ama világtörténeti fontosságu jelenetek emléke, melyek közel két ezer évvel ezelőtt amott messze délkeleten a gecsemanei kertben, az olajfák és koponyák hegyén lefoltyak gyors egymásutánban, mint a takács kerekeinek forgása. Hallani véljük a hagy sókasognak a virágvasarnapi ünnepélyes bevonuláskori örömrivalgását a zöld galyakkal és virágokkal behintett utczákon; a gecsemanei lelki törődés el-elszálló bus hangját az éjféli órákban, az égre irányitott felkiáltásokat a keresztről a koponyák hegyén s látni husvét vasárnap hajnalán asszony és férfi tanitványokat ott a felbontott sir körül a hajnalcsillag világánál.

Istennek egyik legnagyobb ajándéka a kegyeletes emlékezés, mely a multat évszázadok és ezredek magas bérczein át összeköti a jelennel, bánatot és örömet, levertséget és lelkesülést, vigaszt és reményt, lemondást és bizalmat, hogy ut és derut hozván magával az élő nemzedék számára. Az emlékezés kifogyhatatlan tengere szolgáltatja a drága délies harmatot és esőt, mely tavaszi dús tenyészetet idéz elő mindannyiszor a szellemi élet terjedelmes mezőin.

Sokan lemennek 10—14 napi, többnyire tengeri uton a nagy emlékek szinhelyére husvét nagyhetére, szembe találva a hozzánk visszaköltöző fecskék millióit. Bejárják az utczákat, hol az Ur virágvasárnapon bevonult Jeruzsalembe, a régi Salamon-templom kerületet, hol a nagy tanitások elhangzottak. Látni vélik a csütörtökről péntekre menő éjen a kertben hullott verítékcsepperet, a harmatos füvön. Judást lámpással a kezében, a mint a római helyőrségtől kért katonai rendőrszolgákkal az Ur elfogására közeledik... és ... és mintha hallanák a sirhely mellett: Nincsen itt... feltámadott!...

Már utkőzben mintha ilyen hangok vállaznának a szembejövő fecskék vidám csevegésében, melyek minden évben mintha ama szent emlékű helyek követei volnának, a hit, remény és szeretet igéit hozva azok számára, a kik nem utazhatnak oda.

Repits hát emlékezés a kiterjesztett nagy szárnyaidon mindnyájunkat ama hon felé messze keletre, szinről-szinre látni az ezer faju gonoszság roncsait tündöklő villamlámpád villáglitásaban a megdicsőült Eszme diadalmas lábainál; a papi gőg és önzés meghátrálását a megszégyenülés ködös árnyékában, a rut árulástafán függve, hová a lelkiismeret kérlelhetetlen vádja üldözi; ama hamis tanuk eltorzult képét, a mint a megsemmisülés rémséges völgyébe futnak a megrázkódott föld által kihányt halottak csonjai közé; az igaztalan bírák reszkető kezeit, a mint a hamis halálos ítéletet irásba foglalják és sürgős végrehajtását fennhangon közlik a szegény elbujdosnak, hogy hiröket se hallja soha senki, mert aljas megvesztegetéssel az örvendező népnek is „feszitsd meg"-et adtak — czéljok érdekében — a szájára.

Repitsetek, repitsetek emlékezés nagy szárnyai magasan ama hely fölé, honnan tisztán látszik, a mint az alázatosság, teljes igazság, nemszivüség, a még ellenségeinek is megbocsátani tudó s földön soha fel nem tünt nagyleiküség és a törvényt messze tulszárnyaló szeretet kikel sirjából s égiesen fényő lepelt öltt magára és mosolyogva kiáltja: Élek, élek és mindig élek ezredeken és milliárdokon keresztül, mint vigasztaló és vezérlő Eszme!..

Ez az Eszme ma is ott fénylik minden járható családnál s vezérkedik a gyermekneveléssel, a felebaráti és társadalmi jó cselekedetek gyakorlásában s a kétségbeesés éjjelén!...

Repitsetek, repitsetek emlékezés nagy szárnyai magasra. Ott mindnyájan egygyé olvadunk s az áltkozódás, kétségbeesés, siralom és jajkiáltás fülsértő hangjai öröménekké változnak s hol legtöbb rom lepe az elet és viszonyok harczi siklyait, a lelkünkben élő husvéti Eszme ott tenyészet legszebb virágokat, melyek szászszor szebbek a Hebron völgyebelieiknél, Damaszkus rózsaligeteinél, a Libánon czedrusainál s drágábbak kelet karbunkulus köveinél!...

Küzdelem a tüdővész terjedése ellen. A kultuszminiszter egyik rendeletével ajánlja az ország összes iskolainak a portmentesitő vállalat dustless nevű porlekötő anyagát. Örömmel és hálával veszik tudomásul a házai tanárok és tanitók a miniszter ezen hirdés intézkedeset, nemkülönben a tanulok és a gyermekek egészségét fölöl szólók. A fővárosi és vidéki tudósoroosok tanácskozásain, kongresszusain a szakludosok is elszorult szivvel konstatáljak, hogy a statisztika által jelzett, a tüdővész terjedeset mutató számok folyton emelkednek. Nehéz és bizonyára meg hosszu ideig tartó küzdelem indult meg a veszedelem meggátlására és hála kormányunk bölcsességének, hála tudósaink buzgalmának, a fővaros és a megyar közönség áldozatkészségének, a sajtónak, mint a rik a veszély nagyságát felismerve, lehetővé tették a tüdőbajosok szanatoriumnak létesitését. Rövid időn belül ehát segitve lesz a betegen, a ki visszakerül családjához, a munkaasztalhoz, az uj boldogság révéig, hogy ismét hasznos tagja lehessen annak a társadalomnak, a melynek mindenti köszönhet. Amde az egészséges ember is könnyen megkapja a bajt a mühelyben, raktarban, bolthan, irodaban, hivatalban, iskolaban, hol a porral telt levegőt egyformán szivjuk magunkba s a porral együtt azt a sok millió veszedelmes csirát, a mely az ember testében találja meg a szaporodas legbiztosabb és talán egyedüli talajat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ezelőtt másfélszázendővel próbakat eszközöltetett az amerikai porolóvel tudós tanárok altal iskolakban s az egyetemen és mikor hosszas kisérletezések utan az alattamulvasunk, az államrendőrség, a fővaros, vidéki és országos bakteriologai intezet s az orszagos közegészségügyi tanacs ujabb velemenyt kerett ezen anyagról az ország összes iskolainak használatra ajánlotta s ezzel megnyitotta az utat a por ellen való vedekezes egyedüli lehetségének. Ha a kormány a hivatalokban s a közlekedesi eszközökben ezt az eljarast kotelezove teszne, bizonyara potolhatlan segitseget nyujtana a tüdővészesek szanatoriumainak, mert a mig ezen aldasos intezmény egyik oldalon a mar beteg embert apolva es gyogyitja, addig a por megszüntetese a csira terjedését teszi lehetetlenne s ezzel az egészséges embert vedi meg. A külföld régen felismerte a portmentesites mérhetetlen elényeit s a hivatalokban, iskolakban, boltletekben, közös jármüvekben a dustless-nek való portmentesites több országban van elrendelve Nincs is tan sehol a föld kerekségen annyi tüdővészes ember, mint nálunk Magyarországon. De hisszük és remeljük, hogy a kezdet nehézségeit leküzdöttük s ezen intézkedes aldásthozó eredménye el nem marad.

A közös hadsereg nemzetiségei. Hivatalos statisztika szerint az osztrák-magyar hadsereg nemzetiségek szerint következőkep pen oszlik meg: 420.000 szláv, 227.000 német, 120.000 magyar, 48.000 román és 14.000 olasz.

Világnapló.

Az eddigi, medrében csendesen folyó parlamenti vitatkozást izgalott háborusag szakitotta felbe az „Adria" hajózási társasággal kotött szerzodes megkoszorualtassara vonatkozó szerveqavaslat targyalasa alkalmabol. A javaslatot ellenőrzök mindent felhasznaltak annak diskreditalasara, elannyira, hogy Hegedüs miniszter szemlyet gyanusito momentum petitratkalasara is kellult a dolog. Az uzso kedelyek azonban rövid idő alatt lecsillapultak s a felreértés alapján keletkezett alaptalan hirek elnémultak; mert Györi Gyula és Bessenyey Ferencz kepviselők felvilagositasai folytan minden kétséget kizaroleg bizonyult nyert az, hogy az illitólag totlik eredő es a tereskedelemügyi minisztert sértő hirek, az altalak kifejezett nézet (Györi) illetve tréfas megjegyzes (Bessenyey) teljes felremagyarazásból keletkeztek. — Hajba kapott Prága és Turóczszt-Márton is. A pare pro toto irattani alakzat szerint értem ez alatt a cseheket es tótokat. Addig elekszenek, mig öszszeröffentek. A Prágában megjelenő »Nase Doba« czimü folyóirat egy tanumányban leczkezteti a tótokat lanyha magukhatásukert, mely humanitanyi a »Czász« meg azzal pöprikázza meg, hogy a tót nemzeten csak a cseheket nemzet-egység segithet, leven a tót vezetők czélytelenek. A turóczszt-mártonlak azkon vetik a »Czász« ezen hazi ügyeikbe vali avatkozas kijelentettek, hogy ők ugyan a cseheket nagyra becsülik, de nemzetiségüket és önallóságukat megakarjak tartani. — Nem lesz semmi, az altalunk is emlitett, azon hazassagból, melyet a német trónörökös allitólag egy magyar kir. herczegnővel kötetett volt, mert az illetekes körök kijentese szerint még igen flatal arra a trónörökös, hogy házasságról csak szó is lehetne. — Megkezdődnek a delegacio tanacskozasai es pedig május hó 15—20-ika közöt. A tanitók is ülesztek Budapesten. Rendes husvéti tanácskozást tartotta meg az orszagos tanitó egyesület f. hó 2-án. Deletett az orszagos tanitói egyesület tanácskozott Kozma László elnöklete alatt, delutan pedig a tanitó orszagügy bizottsagtanak igazgatósága ülesezett, melyen Laszlo Vendel elnöklött. — Magyarorszag déli vidékén e hó 3-an foldrengés volt, melyet Temesvár, Ujvidék, Szabadka, Lugos, Nagybecskerek s több ma varosokon kivül az erdelyi reszekben. Deva varosa is érczte. Az a megnyugtato, hogy szerencseliseg hire egy helyről se jött. — A külföldről is van felemlitésre méltó. Az orosz-kinai bonyodalom ugy latszik gyulladnak nem lesz elintezve, daczara annak, hogy diplomacziai utra volt annak lehegyelitése tereive. A yance vidéki alkirályok hatarozottan allást foglaltak az Oroszorszaggal, Mandzsuriara vonatkozólag kotött szerzodes ellen s a kinai csaszar ezert azt nem hagyja jóvá. — Aquinaldo, a felkelő fülippinek hős vezéret elfogtak az amerikaiak, melynek következtében a felkelők rendre szüntetik be a hadakozást. Igy az egyesült allamok hamarabb befejezik a Fülöp-szigetek anektalasat, mint az angolok a bur köztarsasag bekebelezését. — Macedonia is forrong ujra. Csiponika mellett a török csendőrök szétvertek egy bolgár felkelő csapatot, mig Gevaliban 34 bolgár lazongót kivegeztek.

Krónikás.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Emlékezzünk régiekről...

(Folyt. és vége.)

— Tanulmány. —

Dánosról déli irányban bemenve a valea krisului nevü hosszu völgyön, vegre ott áll előttünk a mai Keresd. Mielőtt itt egy kissé megállapodnánk, lássuk előbb, hogy mi mont tulajdonkép ez a hely Erdély déli-keleti szögletében, a Barcza-f. földen?

II. András derék királynak a kunok becsapásai ellen a Máriánus lovagrendet, a keresztes urakat (fehér köpenyegen nagy fekete kereszttel viselnek vala a mellen) telepitte oda.

Az adományozott Borza földen kivül az ország más vidékein kivül is voltak a rendnek birtokai, mert a „keresztür" nevű számos helyczen czimeznek, vagyis a rendbe önként belepett magyar urakuak voltak birtokaik. Hogy csak nehányat emlitsek: Csicsó-Keresztúr, Cserna-Keresztúr, Gerend-Keresztúr, Szekely-Keresztur, (Magyar)-Keresztúr (Aversed).

Hiro menvén a Máriánus lovagok Erdélyben való letelepedésének, sok czélöcö és vagyonos magyar ur sorait köze lepeit, magával vivén birtokait is. Igy vihette magával Keresdot 1211. evi ura is birtokait és a miota a keresdi kastely a gyöngyös gyöl kápolnájával a keresztes ur megépitette, kapta a hely a „keresztü", „kreuz" nevet, mit a későbbi századok unokái már nem tudva többe eredetét — Keresdre és Kreischra formálták at.

Ezek után bátran kimondhatjuk, hogy Keresdnek neve a XIII-ik százban „Kereszü" lehetett, még pedig megkülönböztetésül a N-Kőt-falóvon-ben levő Szász-Keresztúrtól (Deutsch-Kreutz) Magyar-Keresztür. Nevronfas által lett mind a Keresd, mind a Kreisch nev.

Nehai Deák Farkasnak a hely elrejtettsége miatti kereséséből való leszármaztatása... tévedés.

A mint tudjuk, a székely nemzet az őskor ban a Halom, Orlócz, Jenő, Medgyes, Adorján és Abrán törzsből, az ezek nemzetségi ágaiból alloott.

A Medgyesnek nemzetsége volt, hogy Medgyesen a Medgyes nevet adó nem, vagy törzs telepitt részben ki és mostan azt vagyok mondandó: hogy Kis-Kapuson az Abrán törzsnek valamely nemzetségi ága szallt meg, illetve telepitt ki!

Ebben az utczaban vagy 40 klmtrayire van Nagy-Kapus szász lakosságu falu.

A két Kapusnál elvonuló gyepü vagy torlasz kisebb és nagy-kapujának őrzése végett lettek a szekelyek oda telepitve, hiven kapus gyepü Magyarország felől a Mezőségen és a Mező-egen is volt.

Az azt állitom, hogy a kis- és nagykapusi gyepünvonal Kukülülvárnegye vedelmet czélozta a Kárpátalja felől jövő hosszuvó és kesöbb kunok becsapásai ellen.*

A helynevekbol kihuelyezhető a honfoglalaskori határrendezeunk.

Medgyesnek nemzetsége neve, hanem némely utczájnak mai neve is elárulja, az első alapitok nemzetséget, mert nem kaczérkodásbol van es lett Medgyesnek a „Zákesch" és a „Fárkesch-Gasse", utcza neve.

Első ennyi mint: Székely-szeg, mely a szász felülplantaiio korban 1146-ban is megmaradt, mint a Szászfalu-ban lévő kivüli „Zekesch", hirdetve egykori székely voltát, mert: Zekel, Zakel, Zekeli, Czikeli, stb. szászul szekelyt jelent.

* A Hagyomány szerint Kis-Kapus lakossága Háromszék Kőrdi-réthoi volt rég, mely 1000 lan településbol áll, mint Kőrdi Mátyás második organizaciója ment vegbe.

* Ilyen gyepük letesitese ma nem volna lehetséges; az egyik, mely kezdődik Szederjanel es a Kukülülmenten lemenve Medgyes—Kapusig, a másik: mely a Maros mentun Maros-Vásárhelyről per Mares-Ludas—Kolozsvár—Kalotaszegre ment.

A Bertán nagy szotar hangutanzó gyökerének mondja a berz mint szermue a elevent torzsét, sőt magát a berze szót is meglatálják benne „Hajvagatta!: „a mina a szőre, haja szálai, tollai borzosak, bozontosak"... Berze fürkitynk, berze tuttok.

A régi Berze nev jelentése iranti tehát tisztázva vagyunk, valamint a Borza csálándev értelmében is, mi annak szép nevet ad. Minden arra mutat, hogy a bor és bor gyökerek, mint önálló szó, kis megvoltak nyelvünkben.

Ezeknek mai számokban egy-egy melléklet van csatolva.

Az Alapitók nevei szintén a mai Keresdre vonatkoznak s ezek: Bodó, Bodz, Bodza, Borza szavunkat a szláv vitatja magaszlavnak — mondja szláv Aron egy helyen; ilyen szemelynevekket szálnunk 1211-ben: Borsa, Borsa, Borsa, 1235-ben, Borsa szemelynevek, 1211-ben meg Buz, Buze, 1210-ben Buzos szemelynevek fordulnak elő, melyek a mai Buz és Bozó családneveknek emlékeztetnek. A tihanyi oklevelben 1211) Berze fordul elő. Ezen szemelynév felől nem lehet kétségünk, hogy ugy kell olvasnunk, a mint irva van; ugyanezért bátran berzére vélaszolhatjuk ketté, mert az e itt a kép-ő.

A berta nagy szotar hangutanzó gyökerének mondja a berz mint szermue a elevent torzsét, sőt magát a berze szót is meglatálják benne „Hajvagatta!: „a mina a szőre, haja szálai, tollai borzosak, bozontosak"... Berze fürkitynk, berze tuttok.

A régi Berze nev jelentése iranti tehát tisztázva vagyunk, valamint a Borza csálándev értelmében is, mi annak szép nevet ad. Minden arra mutat, hogy a bor és bor gyökerek, mint önálló szó, kis megvoltak nyelvünkben,

mert ezek az adományosok „gentes"-ait mindannyiszor megnevezik. A vérsági birtokokbol folyt, hogy az a természetes hajlandoságot, hogy kesz kedvezőbb birtokat, a birtokot, hanem a tiszteget is örökösse, azaz: atyáról fiura szállóvá tenni, — növelte, táplálta és igy megerjtjük a vérség szerinti hivatalviselest is.

A mai Téglaszentkirály kezdve Fehércsyházon át, de Segesváig és innét be a Segesdpatak jobb parján... Segesden, Apoldon, Volkánon, Szász-Dályán, Rétenen, Hegyesen stb. a segesvári Henning nemzetség szállási területek ez a Nagyszombatkő kezdve, illetve Segesvár mátrétnak Kreischerthal reszétől kezdődött az Aba-nemből Bethlen—Apafiak egész Berethalomig és meg azon alól menő tekintetlyes birtoka. A bejáslafvi és fehérczygházi egykori szász gerecskok valamely Henning Segesvár a Bürgaszba (Bauerngasse, Bäuergasse) és a hátso utczaba telepitette át a hagyomány szerint, de hogy mikor, erre nincsen adatunk.

A Henning név az ősvesszen meg senkit, mert a magyar történet közepkorában gyakori keresztnév volt magyar családokban, épen ugy, mint a Bethlen nev is és magyar elokelő családunkban a németes keresztnevek szélbe-n voltak használatban.

Az Ancsán kornak mondjuk meg, hogy egyes családok nevezetesb előüjik keresztnevei magtartottak, azaz: felvettek csalad nevnek, vagy pedig felvettek valamely hely, birtokuk szám nevet. — Sok esetben az is megtörtent, hogy a kegyo kapta a tulajdonos nevét. Mikor valamely torzsnek, nemzetségnek ágai már elszaporodtak, szükségessé vált őket birtokuk szám megkülönböztetése, igy lettek Henning törzsből az apolnó, dályai, rétenai urak, gerecskok stb.

Azon kor szokása szerint, a ki ilyen nemzetségben, ágban, családban a legtekintélyesebb és idősebb volt, „eones" nevet kapott, anélkül, hogy egy jelentésű lett volna a fiospánnal, fükirálynával, vagy a mai értelemben grófnal, bárónal, de azaz irók sokszor negedik... hanem jelentett legtöbbszőr udvarképes fiurat, kit, mint a „Margitlegenda" fordija „közispannak" iivtak. Példa erre, hogy Almási Simon, valószinűleg Simon bán-nak fia, Almási Dániel, Darloczi és Somogyom birtokait Károly király 1317 ben Medgyes különös pártfogásába ajánlott, 1356-ban már nem az atyja neve után, hanem mint „eones" emlittetik.

Már az eddigiek után is kimondhatjuk, hogy nemzeti közművelésünk talpkövei nem németek és nem szlávok épitették fel.

* * *

Iskola Alapítók - Kolozsvár Egyetem Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Bucsuszók Bedő Ferencz sirjánál.

— Bod Károly tanár beszéde. —

Eljött immár régen vart országával, ismét eljött a várva-várt kikelet... Körülöttünk vidám az erdő, az ége derült; a határ zöldülni kezd, a fán rügy fakad, a halmokat nemsokára hímes gyepszőnyeg takarja; a réten és mezőn virágok feselnek és fogják kitárni illatos kelyheiket; erdő, liget az öröczendő madarak dalától fog visszacsengeni; a buzavetés szárba szökken és „Odaszáll a dalos pacsirta, hogyha magát már odafenn kisirta".

Minden ébred, ujul és örvendez! De oh minő megdöbbentő, kétségbeejtő és meresz ellentét!...

Fejünk felett az enyészet sivár, zord szele süvölt, kebleinkben tanyát ütött a gyilkos fájdalom. Egyháznk felett mindegyre kiterjeszti és meg-megcsattogtatja szeles, nehéz, sötét szárnyait a kérlelhetetlen és rettenetes halál, a mely örömében tombol a diadalon.

Leggyökjaink diszes koszorújat tegdesi, sorainkat bontja a vihar és sereguinket sujtja a vesz.

Hiszen amott a távolban meg fü se nőtt az egykori kedves emlékü udvarhelyi pap Sylvesztr sirhalmán; meg füleinkbe esengenek Molnár Albert sirja alahullo göcöngyeimek dübörgesi: és ime most székely-udvarhelyi reformatus gyülekezetünk borult ismét gyászba és könnytelt szemekkel kiséri ide az ő szép szavu, ékesen szóló papját, nemesszivü és hü őrizö pásztorát. Oh bizony hullnak, hullnak, egyre hullnak, szine-java egyháznknak és erdélyi protestáns Siomunkak legderekabb őrallói ennek el melkülnk!

Oh bizony megnehezedett felettünk az idők járása!

Ime! Bedő Ferencz testének és nemes lelkének e gyensulya, harmóniája megbomlott, „eltörött a hegedü s nem akar szólani"; a lelek elszállott belőle, teste pedig összeomlott és a száraz horok mind szétpattantak.

Mióta nemesak legkedvesebb fiát, hanem életének jobb felet is elvesztette, azóta nem tért vissza többé az ő „régi kedve", hanem hervadt és hullatta levelét eltönek bus fája; lehangoltan türte nema keserveit es keblének elhervadt hurjai már csak fajó, bus hangokat adtak!

Mint lelki pásztor az evangeliom kies mezején legelitette nyáját, honnan virágokat szedve, csokorba illesztette, vagy egész friss koszoruba füzte s aztán ugy nyujtotta oda hiveinek!...

Elvezette az őrizetére bizott népet amaz elö vizek mellé, azon szep hives patakra, melyből a ki iszik, meg nem szomjuhozik soha s melynek kies partján a jóságos cselekedetekben megnyilatkozó elö hit virágai nyilnak.

Ezeket a virágokat apóta, szedegette, gyüjtötte halomra és nyujtotta viszoni ajándekul ugy az örvendezö iju pároknak, mint a szenvedőknek is vigasztalásul.

Az ö ihletett ajakin a szó hatása nem volt olyan, mint a tomboló vihar zugása, avagy a mennydörges csattogasa, a mely felelmet okoz és rettegésbe eji, hanem inkább egyszerü, szelid, mint Apollöe, behizelgö, mint Orfeusz lantjának büvös zenéje, melynek hallatára a vadak megszeridültek és még az érzéketlen, ridog kövek is megmozdultak.

Beszédeinek szónoki hatása kivált hangjának szivekhez szóló lágy melodiajban — es abban a büvös erőben rejlett, hogy gondosan kerülvén az üres bombasztikat, más alkalmas az érzelmeket, hanem nemes szive együtt érezett hiveivel; tudott örülni az örvendezőkkel es együtt sirt a sirókkal is.

Derült vilagnézlete volt es nem tartotta az embereket romoltaknak, vagy ejen legrosszabbnak, hanem inkabb gyönyörködött a szép világban s ezt es az embereket is a legjobbaknak vélte.

Épen ezért nem is dorgalt a szószékről untalan, hanem inkább igyekezett a hitben gyöngéket megerösiteni, a csüggedőket pedig folemelni es megvigasztalni.

De a büvös ajkak örökre elnémultak, a mi gyönyörüszegünk pedig bura változott, arczunk elborul es szemeink könnyben usznak.

A jó testvér siratja azt, a kivel egy édesanyatejet szivott, egy emlőu táplálkozott es á artatlan árva gyermek fog a feledhetetlen, drága jó szülők es a szeretett testvér sirjától visszatérve sirni, hasztalanul sirni „magatban, elhagyott üres szobában?!"

Oh igazságtalan Isteme! könyörületnek Atyja! gyujts villagot, lobogtass mennyei fényt es jelenj meg az árvák kiki szemei elött a te vigasztalásoddal, gyözd meg öket afelöl, hogy az árvaság kenyere nem lesz mindig keserü; hogy te gondol viselsz reájok es nem hagyod el öket, hogy ezek a nema hantok nem fogják örökre eltakarni a szülöi szeretet fényét es melegét, hogy az édes anya gondjait meg ez a sir se temetheti el örökre!"

Oh bátortsd es vigasztald meg öket es vigasztald meg azt a szomorkodó nyajat is, a mely rövid idö alatt immár 3 izben vesztette el pásztorát es maradt árván!

— Oh! kiléj helyére mást, a ki tovább legeltesse és tőhletellen hüségre, rendithetetlen bátorsággal vezesse hiveinek seregét, ha kell vészbe, viharba a győzedelemig!...

Küldj más igehirdetőt, ki a te szent hazadban hasonló buzgósággal rebegjen magas szárnyalásu imákat es röpítse a vágyodó lelketet fölfelé tronod számolyáig. De a komoly tanácskozások termeinek zöld- es a vidám társas ctel, a baráttság fehér asztalai mellett is hiába keresi tekintetünk azt a nyájas arczot, a mely alatt alnoksag nem rejtőzködött soha, azt a szelid es nyájas szempárt, amelyből az öszinte barátság fénye az önzetlen, igaz szeretet melege sugárzott felénk!

Ám! Vérmegyenk, nemes székely anyavarosunk és a közügyek tanácskozó asztalai mellett is mások foglalják el helyét; de a drága és most már csak egyedül élő testvér, a 4 kis árva gyermek szivében, a hirek kelleiben és az igaz barátok kebelében üres marad helye es senki se fogja pótolni öt!

Azonban, ha szemeinket égre emeljük, mintha menyei fény támadna a távolban, mintha az ég megmegnyiltakoznék: és mintha már fülünkbe harsognának a feltámadást hirdető trombiták örömhangjai es mintha azt a szózatot hallanók: Miégt feltek ti kiesiny hitüek es miért keresitek az élőt itt, a holtak között? ö nincsen itt; ö feltámadott!!

Igen — igen! Bedő Ferencznek csupán csak hamvai, szétoszló porai pihennek itt, de nemesebb része, lelke kiszabadult a test bilincseiből, ott fenn lebeg a magasban; visszaszállt a mennybe, hol ismét ölelkezik öveivel, csak nem rég oda szállt drága hitvesével es sokat siratott legkedvesebb fiával.

Türüljük le mi is könnyünket es ne sirassuk többé azt, a kit elternetünk ugyan, de elvesziteni nem fogjuk soha; hiszen a tiszta lelek már ismét megszollát es imát rebeg az Ur fényes trónjának zsámolyánál!

De mintha hallanók imába foglalt áldó szavait, jókivánságait, melyeket zokogó árvaihoz, jó testvérehez, gyülekezetehez, tisztitarsaihoz, hi barátaihoz es mindnyájunkhoz intéz, melyekkel buzsuzik es bocsánatot kér.

Elkötözöt barátunk idvezült szelleme!

Bucsuznk hát mi is töled es esdekelve kerünk, engesztelődjel s bocsass meg nekünk!

A viszontlátásig! Isten hozzád!! Isten veled!!:

A tengerészpálya és iparos fiatalságunk.

A haditengerészeinek az utolsó időben igen megnövekedvén a szükséglete a gépész-altiszteken, valamint gépvezetőkben, iparos fiatalságunk előtt szép tér nyilik meg a tengerész pályára való belépéssel. A géptanuló iskolának, továbbá a gépészeti tanfolyamoknak az a czélja, hogy gépész-altiszteket és gépvezetőket kiképezvén a haditengerészet számára, ezen iskolák vagy tanfolyamok az a czélja, hogy gépész-altiszteket és gépvezetőket kiképezvén a haditengerészet szolgálatai időt nyugdijképes magasabb rangu altiszteik, 8—12 év után pedig vagy őrzsaltiszteik, vagy gépvezetők azaz főhadnagyi vagy századosi rangban álló, de a tisztelnél jobban fizetett tengerészeti hivatalnokok lesznek — 2400, illetőleg 3400—4400 korona fizetéssel, lakbér és egyéb pótlékokkal.

A géptanuló iskolába önként jelentkező 14—16 éves hat népiskolát végzett ifjak vétetnek fel, kik aztán 3 évi iskolázás lantjának hangjai mint gépmatrózok vagy gépészaltiszteik sorozatnak be. A gépészeti tanfolyamokba, melyek az illető előképzettségéhez képest 6 hónapig vagy egy évig tartanak, olyanokat osztanak be, kik más besorozhatásuk előtt, mint mechanikusok, lakatosok, kovácsok, fémesztergályosok, réz- vagy kazánkovácsok már dolgoztak es közmüvességi ügyességüket egy felvételi vizsgálaton bebizonyithatják. A gépészeti tanfolyamot végzettek hasonlóképen mint gépeszmatrózok, vagy mint gépaltiszteik lépnek ki. A gépészeti tanfolyamba való belépés es önkéntes besorozás iránti kérvény a polai es. és kir. matrózhadtesthez küldendő be. A kérvenyhez, mely magyar nyelven is irható, melleklendő a keresztlevél, melylyel igazolandó, hogy az atya vagy gyamja irásbeli beleegyezése es iskolai bizonyitvány (tanonczlevel).

Elmélkedések.

A temetkezési vállalatnak négy alkalmazottja tegnap délután kötelek segitségével sirgödörbe eresztett egy jóságos arczu, szelid lelkü embert, ezután hozzátett csatlakozott még negy és igy együttesen ásóval es kapával visszahányták azt a földet a gödörbe, a mit onnan előzőleg kiástak.

Mire vald is volt azt onnan kiásni.

Az a nyolcz ember bizonyosan kapott ezért a munkájért fejenként egy: összesen — nyolcz forintot Ez az összeg egy szegény embernek egy délutánra elég jó kereset. Szegény jó emberek... a munkájuk után számba adták az ásokat s a köteleket és óvékhez sietlek mindannyian — — egy-egy forinttal.

Ez a temetőben történt. (Mert azt a helyet, a hol az ilyen jóságos arczu es szelid lelkü embereket sirgödörkbe helyezik — „temetőnek" nevezik... s ez a hely — ez a temetőhely a városon kívül van kijelölve.

Benn a városban templomok es a templomokban oltárok vannak, a szerint, a mint az illető felekezetek oltárral, vagy a nélkül rendezik be templomaikat. Mert az emberek az Istent felezeti különválással imádják és az Istenhez küldött imák egységes áhitatában az emberek felekezetek szerint különböznek el egymástól. Innen van, hogy az Istent mindenki a maga felfogása szerint hiszi.

*

A fennebbiek — mondom — a temetőben történtek.

*

Itt benn a városon egészen más dolog történt.

Itt — — hogy ugy mondjam — abban a házban, a honnan azt a jóságos arczu, szelid lelkü embert a temetőbe vitték, azon idő alatt, a mig ez a temetkezés végbe ment — abban a szobában, a melyben az a jóságos ur még csak öt nappal — négy — az édes anyjaktól elárult gyermeket — mindanegyet egyszerre a kebléhez öletle, csak azért, hogy könnyekbe azó szemeit ezek az ártatlanságok ne lássák, mondom — ebben a szobában ez a négy ártatlanság a rombadőlt oltárnak ez a megmaradott oltári szentsége ezen temetkezési szertartás alatt — otthon volt.!.

(Szertartásnak nevezik azt az eljárást, a melynek alkalmatosságával négy árva gyermeknek az édesapját a temetőbe viszik.)

Mondom, ezek a gyermekek ezen idő alatt otthon voltak. Otthon... Minden embernek, az árvákaknak is van otthona.

És voltukképen mi az az otthon? Egy megszokott szoba, a hol bútorok vannak. Gyermekeinek különösen játékaik is vannak es minél több a bútor es a játék, annál jobb az otthon.

Ennek a négy gyermeknek a szobájában pedig sok bútor es sok játék van. Képek is vannak a szobában. A többi közt ott van az édes apának s az édes anyának is egy képe. Arczkép. Egyszerü barna fakeretbe foglalva. Van még egy harmadik is, a legnagyobbik testvér arczképe. S ezek a gyermekek tudják ezekről a képekről, hogy miskor is voltak már egy-egy délutánra magukra hagrava. Tán kétszer is. Egyszer, mikor a jóságos ur, az a jóságos testvér nem jött többe hazaa. Egy másik alkalommal az édesanyjuk is eltávozott a háztól egy délután, ő sem jött többé vissza, most — tegnap az édes apjok...

Olyan különös az a gyermeki kedélyre, hogy a testvér, azután az anya es még az édes apa is eltávozik bucsu nélkül, innes több szülöi csók, innes több szeretet — — Ezek a délutánok, mikor a háznál sok fekete ruhás ember jelenik meg, oly nyomasztóak, oly hidegek, oly üresek, mindenki ugy megy el a szobából, testvér, édes anya, hogy többé nem jön vissza. Az apa, ő sem jön vissza.

Este is van. Sötet is lesz. Nem jön — ő sem... És nem jö!...

... Édes gyermekek, ne várjátok apátokat is vissza. Ő sem jön vissza! A testvér sem jött többé vissza, édes anyátok sem. Apátok — ő sem jön vissza. Nincs több csók, nincs ölelés, nincs több szeretet.

Csak egy üres szoba van. Ez megvan; meg vannak a bútorok is, a játékaitok is es a képek a falon is ott vannak.

Ha nem tudtok már játszani — szoresséek egymást es imádkozzatok, de ne várjátok, hogy a kit a ti szobatokbol — délutáni órákban visznek el, hogy az visszajöjjön.

Nyolcz forintért édes gyermekek örökre tesznek el mindnokat. És ha nagyok lesztek es megnőtök, olvashájatok hátrahagyott iratokodd, hogy az elö emberek azok felett, a kik titeket elhagytak, szóval a kik meghaltak: milyen meleg szavakban méltatták a többi közt annak az embernek érdemeit — a ti édes apátok érdemeit édes gyermekeim, a ki bennetek, mint ember a felebarátot, mint pap a hivöt és mint apa a gyermekeit emelte lelkének fenköltségével Istenhez.

És most még egy pár szót édes gyermekek! A ti édes apátokat oda helyezték ama másik két koporsó melle.

Erről a mostani temetkezésről sok szép szó folyt ünnepi beszédekben es nekrologokban (ti nem tudjátok, hogy mi a nekrolog, ezt csak felnőtt emberek tudják), a ti édes apátok hamvai feloett sokat beszöltek, mert nagyérdemü ember volt. Az ilyen beszédekben van sok lelek, van bennök sok költöi gondolat es nemes érzemény (a halottt szemfödöl sok poezist rejt — — és rejti ezt sok alkalommal...).

A halás megemlékezések el fogják mondani, hogy ki volt a nagytiszteletü ur, mit vesztett a közelet, a társadalom, az egyház e nemes nagy lelekben; minden testület, minden intézet ki fogja venni részét a kegyeletes kötelességek bocsületes lerovásában, és nincs e megemlékezésekben tulzás, nincs visszavonás, mert a mit a nagytiszteletü urban vesztettünk, azt minden becsületes ember nyiltan hirdetheti mindenki előtt, kivéven titeket jó gyermekek, egyedül előttetek nem lehet a veszteségről szólani.

Ti csak az életetek későbbi folyásából fogjatok sejhetni, hogy ki is lehetett a derék jó ur, a ki egy szép verőfényes tavaszi délutánon töletek ugy távozott el, mint a hogy ti már ezeket a delutánokat ismeritek, hogy a ki ilyenkor válik töletek, vissza nem tér többé — soha!... —l.

Közmivelődés.

Meghivó. A Homoród járási tanitói kör, a következő rendes gyülesét Oklándon folyó évi április hó 18-án tartja meg, melyre a tagokat s a résztvenni szándékozó közönséget tiszteletével meghivom. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó es jegyzőkönyv olvasás. 2. Gyakorlati tanitás az ö. es 6-ik osztályban. Tantárgy: Természetrajz. Tananyag: Tyuk es rokonai (tyukok rendje). Tartja Bodó József. 3. Eszmecsere ezen tanitásból kifolyólag 4. Györfi István szabad előadása ezen tételről: A tagositott kisbirtok gazdasági berendezése. 5. Szavalat Teleki Sámuel által. 6. Ének-quartet Előadják: Derzsi Géza, Vida Géza, Kis Mózes és Lőrincz Béla 7. Az Előtvös-alap ügye. 8. Folyó-ügyek. Okland, 1901. april 4. Bodó József, jkőri elnök.

Iparügyek.

A székely iparkamra közgyülése.

Maros-Vásárhely, 1901. márczius 30.

A marosvásárhelyi kereskedelmi es iparkamara szombaton délután tartotta meg nagy érdeklődés mellett ez évben második ülése ülését Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklete alatt. Legelején a kamarát es a székely érdekeket Lukács Béla volt kereskedés minister gyászos halálával ért vsztességről es a gyászoló özvegynek a kamara részvétiratával adott válaszáról ett jelentést az elnök, megemlékezvén egyuttal Jekelfalusi József statisztikai kir. igazgató es Malik József hirlapiró, kamarai tag halálaról is, mit a teljes ülés mély részvéttel vett tudomásul.

Folytatólag bejelentette az elnök, hogy a keresk. minister megbizásából a székelyföldi kögzadasági vi szonyok helyszini tanulmányozása közben gyüjtött adatok alapján Sz. Szakáts Peter titkár a jelentést összeállitotta s az fel is terjesztetett a kereskedelmi kormányhoz. Minthogy pedig a jelentés jövö munkájahoz szolgáltat széles körök érdeklődésére méltó anyagot, azt a könnyebb terjesztes czéljából kinyomatta es nemcsak a kamara tagjainak, hanem a lapoknak, országgyülési képviselőknek es közgazd egyesületeknek is megküldötte, hogy a javitó nagy munkához hatásbrükben hozzájárulhassanak Örömmel jelzi, hogy a sajtó rokonszenvesen fogadta es ismertette a jelentést.

Helyesléssel vett tudomásul az ülés, a keresk. minister azon intézkedésről, hogy a kamara ajánlatára a haralyi kádár házi iparosokat, kik ujabban anyag es munka hiányában tömegesebben kezdenek kivándorolni, ha a kovásznai ipari hitelszövetkezet kebelébe lépnek, anyagi es erkölcsi támogatásban részesiti, valmint hogy ugyancsak a kamara kérésére a székelyudvarhelyi szabó iparosok képzése czéljából ott szabászati tanfolyamot rendezett es folytatólag Székely-Kereszturon, azután pedig Fovásznán szándekozik ilyet rendezni, sót a székelyudvarhelyi lábbeli készitö iparosokat is segélyczi, ha azok szövetkeznek. Ellenben mély sajnálattal fogadtatott azon minisztери leirat, mely szerint Parajd es vidéke lakossagát a sóbánya üzemének fokozásával nem segitheti, a parajdi sóbányák fejlesztése ugyanis nem áll a kincstár érdekében, mert az ottani só tisztátalan, sötétszinü, a fokozott igényeknek meg nem felel.

A tárgysorozat rendén sajnálattal vétetett tudomásul Eckwert József alelnök lemondása.

Ezután a kamara székhelyén létesitendő munkaközvetitő intézet bizottságilag ajánlott tervezetét ismertette László Gyula m. titkár, mely immár el nem odázható szükséget képez. A bizottságot e munkálatnal azok a szempontok vezették, hogy a munkás elem a székely vármegyékben nem talál elhelyezést, gyámolitó, utmutató hijján kivándorol Romániába, de az ottani lakosság feltekenysége es türelmetlensége miatt ott sem biztositlat magának kivánt kereselet s rendesen anyagi es erkölcsi bukásba sodortatik. A bizottság szerint a közvetités kiterjedve mindazokra, kik bármi okból kivándorolnak: iparosok, kereskedők, mezei- es erdőmunkásokra. Sót a mennyiben az összegyűjtethető, a székely fiuk folyamatban levő ipari pályára helyezése is ide volna ajánlhatóvezendő. Egyuttal bemutatta az évi költségvetést es javasolta, hogy erre fedezet a kormánytól kéressék. A terjedelmes gyakorlati eredményeket igérő javaslat igy a kereskedelmi kormányhoz felterjesztetik, hogy az akár egyedül, akár a földmivelési kormánynyal gontdoskodjék arról, hogy a székelység ne kalődjék el a keleti határtól, találja meg eletfeltételait itthon. Ez oly fontos állami érdek, minek támogatásától a magyar kormány nem zárkozhatik el.

A kazánvizsgálati utasitás, valamint a kézi zálogüzletügy gyökeres javitása tárgyaban kelt javaslatok beható tárgyalása után, Bekás község részere vásárjog megadásat véleményezte a több kisiparos állami támogatásat javasolatba hozta a teljes ülés. Végül tudomásul vette Örley János volt iparfelügyelő elhivatása es kamarai levelező tagságárol történt lemondása, valamint a Solt Adolf uj iparfelügyelő kinevezéséről szóló bejelentest, mely után a gyülés véget ért.

Máthé József.

Különfélék.

Boldog husvéti ünneplést kivánunk t. olvasóinknak és munkatársainknak.

A „Székely-Udvarhely" hetedik évfolyamának más második évnegyede kezdetén hálas köszönetet monduk t. előfizetőinknek es munkatársainknak a multban tanusitott szives pártfogás- es lelkes támogatásért. Egyuttal kérjük, tartsák meg tapasztalt meleg érdeklődésüket lapunk iránt jövöre is, hogy igy együttes erővel elősegitsük vármegyénk es városunk közügyeinek előhaladását s eleget tehessünk hazafias kötelességeinknek minden irányban párt- es valláskülönbség nélkül.

— **Előléptetések**. A vallás- es közoktatásügyi m. kir. minister Csehely Adolf, Szailayi Albert, Tompa Árpád helyettes, Vajda Emil dr györi kir. főrealiskolai es Derzsi Kovács Ferencz szentesi állami fogymnasiumi rendes tanárokat a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába; Borbély Sámuel székelykereszturi állami elemi tanitóképző intézeti igazgatót a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába; továbbá Weinberger Fanny helybeli állami felső leányiskolai igazgatónőt, Nagy Imre és Zöld Sándor baróthi állampolg. iskolai rendes tanitókat a IX. fizetési osztály 3-ik

Folytatás a melléklaon

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Melléklet a „Székely-Udvarhely" 1901. évi 14-ik számához

fokozatba és Clementis Zsigmond szintén baróthi áll pol. isk. segédtanítói pedig — mindannyiji jelenlegi alloméhelyükön meghagyva — a V. fizetési osztály 3-ik fokozatába lépette elő.

— **Schandl Mihály,** a m. á. v. kolozsvári ügyelvezetőségének derek felügyelő ügyelvezetője II. osztályú ügyelvezetőnek nevezteté ki. Ezen kívül meg több áthelyeztetés és kinevezés tétetett pártfogás I-ével a vasúti hivatalnokok körében.

— **Szemelyi hir.** Bartók György püspökké választatván, az ő helyére Bedő Ferenc ev. ref. lap halálával s hívták meg a budapesti egyházi szónoknak. A püspök azonban a hivatal szent ünnepeken való elfogadása miatt most jóhettét a tanítóra, hanem maga helyett Nagy Károly theologiai tanárt, az Erdélyi Protestáns Lap szerkesztőjét küldötte el, a ki tegnap reggel városunkba érkezett s az egyház ügyeit is intézni fogja.

— **Unitárius istentisztelet.** A helyi eli unitáriusok husvét ünnepi istentiszteletére a polgári önképpő egylet nagytermében folyó hó 8-án delelőtt 11 órakor kezd, mely alkalomnak az urvacsora is lesz szolgálatlani.

Bedő Ferencz a székelyudvarhelyi református egyház közbecsülése, általános szeretetben álló első papjává meghalt. Hogy ki volt Bedő Ferencz, e pillanatban megmondani bajos volna. Annyit azonban mindenki, akinek az szívéhez, vagy legalább az szemeihez nőtt fel, hogy nemcsak egyházának, de Székely-Udvarhely városa és vidéke szeretetére is ügybuzgó, érdek nélküli, valóban tevékeny tagja volt. Halálával ket gyászjelentés szól. Egyik a pótolhatatlan veszteséget szenvedett családé, vagyis jobban mondva a teljes árvaságra jutott kiskorú gyermekeké, a másik pedig a püspöki vizsgálat alatt álló székelyudvarhelyi evang. reformegyháznak és Lőjdörszége. Az előbbit, mely az elhunyt mindkettőnek fiai, szórói szóra közöljük:

„Jedő Ilonka, Vincze, Iván és Sarolta, mint az idvezültnek immár anya és apa nélkül maradt árvái és árva gyermekei; Bedő Ilona az ősrégi és nagyhírű Bedő és Bethlen-ősi nemzetségek ősi nevén, Kovács Karolyne szül. Szőcs Jolán és Szőcs Károly; Hrubik Gyulánné sz. Szenkovics Juli, Vilma, Jenő és Lajos, mint elmúnyt leányfestvérei és gyermekei; a Szőcs-testvérek és a Kónya Lajos ev. ref. lelkészek és tanítók, mint após, anyos és az árva gyermekek anyai nagyszülői; Kónya Gyula, Móricz, Lajos felesegével és Viktor, mint sogorok és sogornő, magok és a többi rokonok, ős barátok, ismerősök, és a székelyudvarhely református gyülekezet nevében is mely fajdalommal, kétségbeeső jajszókkal és könyt szívvel jelentik, hogy az imádott szeretett és örökre felejthetetlen legjobb s desatya, szerető testvér, a drága vő, a jószívű nagybátya, szerető tanácsadó és bátorító ev. ref. lelkész és szeretett tanító és a szegény szegényeknek emelője, a dalegylet alelnöke; a kozbecsülésben állott és tisztán jelenlevő férfiú; a szegő s nemeslelkű igaz barát kozhasznu és örvét boldogito adásos eletének 60-ik, papságának 25-ik és gyásszal öregnyugodott 2-ik evének, valamint oddat és sghiudes mint, ot nagy kinos, de keresztyéni türelemmel viselt szenvedes utan, f. evi aprilis hó 3-ik napján éjfelkor bevegezte kuzdelmes lodai pályáját. A nemes szív tobbe nem dobogó s a jóságos szemek fenye elhomályosult es az ihletett ajkak örökre elnemultak! Az edesatya szerető szive megszakadt es nemes kedje kihűlt. Es mi mindnyájan vigasztalódunk mindazáltal ismerve telhet Urunk halhatlan szeretőjének parat ő, evi aprilis hó 6-án, Nagyszombaton, délutan 3 órakor fogjak a piaczteri reformatus pap lakas tanácskozó termeport, felettünk maradott szeretatos utan, a helybeli reformatus sok temetőjébe, sokat siratott hitves es kedves ős mely vegső nyugodalma helyczni. Paterjen csendesen es álmodjek itt hagyott árva gyermekeinek es hiveinek boldogsága felett! Legyen addott az igaznak emlékezete! Szekely-Udvarhely, 1901. aprilis 4."

Temetese tegnap delutan az egész város és vidék, mely reszvete mellett tortent meg. Az ev. ref. templomban volt lekiliva a kivolo papi ruhaban, melyet szobban nélszebb koszonok czimen hordott. Mindenik testület, egyesület heroda kegyeletes halajat a boldogult iránt. A testületi szertartást Meynhárt András esperes gyönyörű imával kezdte meg. A szertartásban veszteseget Nagy Károly kolozsvári theologiai tanár es lapszerkesző, mint Bartók György püspok képviselője eesetelte hatalmas beszédevel. A Székely Dalegylet enekelt. Majd a vegtelennek hatzó menet az ev. ref. temetőbe vonult, a hol Bod Károly ev. ref. kell. tanar mélatta az elhunyt érdemeit meghatóan szép beszedben, melyet apunk más helyen közlünk. Vegül a Székely Dalegylet enekelt az örökre lecsukodó sirhant felett.

— **A szineleádások sorozata** multa vasárnap Herczeg Ferencz „Oskhy brigadier" czimü 4 felvonásos szimburcsek szineleadásával ert veget. A darab iránt mar eleve is nyilvánult érdeklődés nyilvánult es az eloadáskor csak ugy szorongott a nagyszámu közönség a régi városhaz szak termeben. Az eloadás ugy az inscenirozas es rendezes, mint a jelmezek, illetve toilettek tekintetében, továbbá ugy az ensemblet, mint az egyesek alakitasait tekintve, igen jónak mondhato. Az egybevágó játek tehát, nemkülönben magának a darabnak kőltői szépségei is nem tévesztették el hatásukat es mindvegig jeköttötte a nézők figyelmet. Herczegnek ezen legujabb remek alkotasa, mely már azert is az edekessegi szinekben tünt fel, mivel 1—2 lap hajszat im dilott irunya es concepcioja ellen. Midőn az ugyan a cselekves es a reversivos hősszerepoldmat es meglepő fordulatait, de másreszt lelkes van drámai elettel; az egyes alakok hushoi es verbol valok, nyelvezete magyaros, kőltői szinekben gazdag, egész szellemu hazafias, jellegu kőltő, szembeütően domborodik ki benne az akkori időknek gondolkodása es erielemvilaga. A czimszerepet Szabadhegyi Aladár játszotta helyes felfogassal, nemes mérsékelettel paroaban a kőltő hévvel es a szellemes mérsékelettel párosítva a kellő hévvel es a szerepnek megfelelő emeczettel. Méltó partnere volt Berczsényi Margit, a ki Tisza Ilonát abrázolta finom nőiességgel, megkapó bensőséggel, meleg érzelemmel. Kitünő volt Vágó mint Pyber vicerius; markans vonásokkal ruházta fel Györi Matild a Didi czigányleány alakját, igen csinos volt Geröffi I., mint Tisza Juka; Rujesanyi játekaban csupa elet, hűség es természetesseg volt. A darabban szivesek voltak a következő mukedvelők: Szabó Gyula, Csiki Albert, Szántó Ferencz, Heltás Gusztáv, Tréfa József, Meszáros Zoltán es Szemerjai Károly közremuködtni es felteltem diesereitükre legyen mondva, hogy egytöl-egyig kifogástalanul elettek meg helyüket, kitünően illeszkedve be az összjátek keretibe. A szinházusat, mely immen Nagy-Enyedre vonult, jó emleket hagyott maga utan es szivesen fogjuk latni őszszel is.

— **Halálozás.** Vármegyénk szék- s városunk tanácsháza alig volt gyászlobogó nélkül a folyó évben. Hol ügybuzgó tag, hol pedig kelikismeretes, kötelességet hiven teljesitő tisztviselő elhunytát jelentette a kitüzött gyászlobogó közepéteinek ormán. Aprilis hónap is gyászczal kezdődött: Boros Károly földbirtokos elhalt a hó 1-én. Temetése 3-án a város, a közéli es távoli községek feltünően nagy számban megjelent tisztviselői, polgari es hallói szegényei meg reszvetel tortent meg. Menyhárt Andras ev. ref. lelkész a hazai megszentelt szertartasokat mondott s a Székely Dalegylet enekelt. Bethlenfalvi elökelő birtokosok vittek a fakiyaket, melyek a temetest meg imposzánsabba tettek. Az egyházközségi tanács gyönyörü koszorunat rótta le a bokezü presbyter iránt ezért hálajat, melyet Kovács Daniel ev. ref. kollegiumi tanár a tőle megszokott ékes szólással tolmácsolt a koszoru atadasánál. A tekintetes polgar elhunytarol a következő gyászjelentest vettük:

Alulirottak melyen szomorodott szivvel s a csaladi csapas szerint szomorú fajdalmával tudatják, hogy az szeretett férj, a paratlan apa es nagyapa, az onzetlenul szerető sogorok es apos Boros Károly Udvarhelyvármegye törvényhatosagának es Udvarhelyváros kepviselőtestületenek vitéz tagja, az udvarhely-szent-királyi birtokos f. evi aprilis f. hó 1-en reggel 1 orakor eletenek 69-ik, boldog hazasaganak 30-ik evében, hosszu es kinos betegseg utan az urban csendesen elhunyt. Ot evig volta hallhatajat a gyogyithatanak kor marszerszamai es a szenvedő test ellen vivott szivos megvedaseai, bizva illetben, remelve Isten utan s vigaszt remelve az onfeláldozó hitvesi szeretet szantelen gondozasaban. Megis ki kellett dolnie, mielőtt kozdenes es ritka szorgalmu eletének utolsó napjaiban fajdalmaival tudatjak, hogy az szeretett s honpolgari tartozasai szive vagya szerint lerohatta volna. Orokgyaszt hagyott csaladjara, melyek tagjai ugy szeretettek es s kianos boldogitasa volt egyetlen s legszebb eletfoltatasa. Nemi vigaszlalatnak, hogy Rozsa Gizella nővére sirjaba, hogy egykor — mint remeljuk, kalkozunk. Halt tetemei f. evi aprilis ho 3-ai d. u. 3 orakor fognak az ev. ref. vallas szertartasa szerint bethlenfalvi hazahol a varosi ref. temetőben orok nyugalomra leszenek. Melyekrol helyezettek szeretett szivünk mindkettőjének szeretett szeretett szivünk aldott emlekezete emelve, a dalegylet alelnöke; a kozbecsülesben allott es tiszta jellemu ferfiu; a szelid s nemeslelku igaz barat kozhasznu es örvét boldogito adásos eletének 60-ik, papsaganak 25-ik es gyasszal öregnyugodott 2-ik evének, valamint oddat es sghiudes mint, ot nagy kinos, de keresztyéni türelemmel viselt szenvedes utan, f. evi aprilis ho 3-ik napjan éjfelkor bevegezte kuzdelmes lodai pályáját. A nemes szív tobbe nem dobogó s a jóságos szemek fenye elhomályosult es az ihletett ajkak örökre elnemultak! Az edesatya szerető szive megszakadt es nemes kedje kihűlt. Es mi mindnyájan vigasztalódunk mindazáltal ismerve teltet Urunk halhatlan szeretőjének parat ő, evi aprilis ho 6-án, Nagyszombaton, delutan 3 orakor fogjak a piaczteri reformatus papi lakas tanácskozó termeport, felettünk maradott szeretatos utan, a helybeli reformatus sok temetőjébe, sokat siratott hitves es kedves ős mely vegső nyugodalma helyczni. Paterjen csendesen es álmodjek itt hagyott árva gyermekeinek es hiveinek boldogsága felett! Legyen addott az igaznak emlékezete! Szekely-Udvarhely, 1901. aprilis 4."

— **A szineleádások sorozata** multa vasárnap Herczeg Ferencz „Oskhy brigadier" czimü 4 felvonásos szimburcsek szineleadásával ert veget. A darab iránt mar eleve is nyilvánult érdeklődés nyilvánult es az eloadáskor csak ugy szorongott a nagyszámu közönség a régi városhaz szak termeben. Az előadás ugy az inscenirozas es rendezes, mint a jelmezek, illetve toilettek tekintetében, továbbá ugy az ensemblet, mint az egyesek alakitasait tekintve, igen jónak mondhato. Az egybevágó játek tehát, nemkülönben maganak a darabnak kőltői szépségei is nem tévesztették el hatásukat es mindvegig jeköttötte a nézők figyelmet. Herczegnek ezen legujabb remek alkotasa, mely már azert is az edekessegi szinekben tünt fel, mivel 1—2 lap hajszat im dilott irunya es concepcioja ellen. Midőn az ugyan a cselekves es a reversivos hősszerepoldmat es meglepő fordulatait, de másreszt lelkes van drámai elettel; az egyes alakok hushoi es verbol valok, nyelvezete magyaros, kőltői szinekben gazdag, egész szellemu hazafias, jellegu kőltő, szembeütően domborodik ki benne az akkori időknek gondolkodása es erielemvilaga. A czimszerepet Szabadhegyi Aladár játszotta helyes felfogassal, nemes mérsékelettel párosítva a kellő hévvel es a szerepnek megfelelő emeczettel. Méltó partnere volt Berczsényi Margit, a ki Tisza Ilonát abrázolta finom nőiességgel, megkapó bensőséggel, meleg érzelemmel. Kitünő volt Vágó mint Pyber vicerius; markans vonásokkal ruházta fel Györi Matild a Didi czigányleány alakját, igen csinos volt Geröffi I., mint Tisza Juka; Rujesanyi játekaban csupa elet, hűség es természetesseg volt. A darabban szivesek voltak a következő mukedvelők: Szabó Gyula, Csiki Albert, Szántó Ferencz, Heltás Gusztáv, Tréfa József, Meszáros Zoltán es Szemerjai Károly közremuködni es felteltem diesereitükre legyen mondva, hogy egytöl-egyig kifogástalanul elettek meg helyüket, kitünően illeszkedve be az összjátek keretibe. A szinházusat, mely immen Nagy-Enyedre vonult, jó emleket hagyott maga utan es szivesen fogjuk latni őszszel is.

— **Halálozás.** Vármegyénk szék- s városunk tanácsháza alig volt gyászlobogó nélkül a folyó évben. Hol ügybuzgó tag, hol pedig kelikismeretes, kötelességet hiven teljesitő tisztviselő elhunytát jelentette a kitüzött gyászlobogó közepéteinek ormán. Aprilis hónap is gyászczal kezdődött: Boros Károly földbirtokos elhalt a hó 1-én. Temetése 3-án a város, a közéli es távoli községek feltünően nagy számban megjelent tisztviselői, polgari es hallói szegényei meg reszvetel tortent meg. Menyhárt András ev. ref. lelkész a hazai megszentelt szertartasokat mondott s a Székely Dalegylet enekelt. Bethlenfalvi elökelő birtokosok vittek a fakiyaket, melyek a temetest meg imposzánsabba tettek. Az egyházközségi tanács gyönyörü koszorunat rótta le a bokezü presbyter iránt ezért hálajat, melyet Kovács Daniel ev. ref. kollegiumi tanár a tőle megszokott ékes szólással tolmácsolt a koszoru atadasánál. A tekintetes polgar elhunytarol a következő gyászjelentest vettük:

Alulirottak melyen szomorodott szivvel s a csaladi csapas szerint szomorú fajdalmával tudatják, hogy az szeretett férj, a paratlan apa es nagyapa, az onzetlenul szerető sogorok es apos Boros Károly Udvarhelyvármegye törvényhatosagának es Udvarhelyváros kepviselőtestületenek vitéz tagja, az udvarhely-szent-királyi birtokos f. evi aprilis f. ho 1-en reggel 1 orakor eletenek 69-ik, boldog hazasaganak 30-ik evében, hosszu es kinos betegseg utan az urban csendesen elhunyt. Ot evig volta hallhatajat a gyogyithatanak kor marszerszamai es a szenvedő test ellen vivott szivos megvedaseai, bizva illetben, remelve Isten utan s vigaszt remelve az onfeláldozó hitvesi szeretet szantelen gondozasaban. Megis ki kellett dolnie, mielőtt kozdenes es ritka szorgalmu eletének utolsó napjaiban szerett szivünk mindkettőjének s honpolgari tartozasai szive vagya szerint lerohatta volna. Orokgyaszt hagyott csaladjara, melyek tagjai ugy szeretettek es s kianos boldogitasa volt egyetlen s legszebb eletfoltatasa. Nemi vigaszlalatnak, hogy Rozsa Gizella nővére sirjaba, hogy egykor — mint remeljuk, kalkozunk. Halt tetemei f. evi aprilis ho 3-ai d. u. 3 orakor fognak az ev. ref. vallas szertartasa szerint bethlenfalvi hazahol a varosi ref. temetőben orok nyugalomra leszenek. Melyekrol helyezettek szeretett szivünk mindkettőjének szeretett szeretett szivünk aldott emlekezete emelve, a dalegylet alelnöke; a kozbecsülesben allott es tiszta jellemu ferfiu; a szelid s nemeslelku igaz barat kozhasznu es örvét boldogito adásos eletének 60-ik, papsaganak 25-ik es gyasszal öregnyugodott 2-ik evének, valamint oddat es sghiudes mint, ot nagy kinos, de keresztyéni türelemmel viselt szenvedes utan, f. evi aprilis ho 3-ik napjan éjfelkor bevegezte kuzdelmes lodai pályáját. A nemes szív tobbe nem dobogó s a jóságos szemek fenye elhomályosult es az ihletett ajkak örökre elnemultak! Az edesatya szerető szive megszakadt es nemes kedje kihűlt. Es mi mindnyájan vigasztalódunk mindazáltal ismerve teltet Urunk halhatlan szeretőjének parat ő, evi aprilis ho 6-án, Nagyszombaton, delutan 3 orakor fogjak a piaczteri reformatus papi lakas tanácskozó termeport, felettünk maradott szeretatos utan, a helybeli reformatus sok temetőjébe, sokat siratott hitves es kedves ős mely vegső nyugodalma helyczni. Paterjen csendesen es álmodjek itt hagyott árva gyermekeinek es hiveinek boldogsága felett! Legyen addott az igaznak emlékezete! Szekely-Udvarhely, 1901. aprilis 4."

Temetese tegnap delutan az egész város és vidék, mely reszvete mellett tortent meg. Az ev. ref. templomban volt lekiliva a kivolo papi ruhaban, melyet szobban nélszebb koszonok czimen hordott. Mindenik testület, egyesület heroda kegyeletes halajat a boldogult iránt. A testületi szertartast Menyhárt András esperes gyönyörü imával kezdte meg. A szertartásban veszteseget Nagy Károly kolozsvári theologiai tanár es lapszerkesző, mint Bartók György püspok képviselője eesetelte hatalmas beszédevel. A Székely Dalegylet enekelt. Majd a vegtelennek hatzó menet az ev. ref. temetőbe vonult, a hol Bod Károly ev. ref. kell. tanar méltatta az elhunyt érdemeit meghatóan szép beszedben, melyet apunk más helyen közlünk. Vegül a Székely Dalegylet enekelt az örökre lecsukodó sirhant felett.

Egy 4 lóerejü, jó karban levő cséplőgép teljes felszerelése, amely egy lóerővel, külön lóerőspléval, melyhez egy gabiás és darázsó is a mogyi tisztitó asztal, végrese szükséges fizetés mellett olcsó áron eladó Bibarczfalvon Benedek Farkas birtokosnál.

Valódi bort venni akarók kérjenek árjegyzéket Székely Borkereskedőtől Székely-Keresztur.

Jó családból való fiu könyvnyomdai szakba mint tanonc azonnal alkalmazást nyer. Egy-két közép- v. polgári iskolai osztály végrese szükséges.

Hosvéti ajándékul igen alkalmas, **díszkönyvek,** **képes levelezőlapok** legnagyobb választékban kaphatók a „Székely Udvarhely" kiadóhivatalban (Bástya-tér). Pál könyvkereskedése.

Áll. kitüntetett hidegen folyó oltóvizzel 50 f és 1—2 koronáért kapható Varga Sándornál Turkeve. Elárusitónak árkedvezemény.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely Udvar elyt Fornongel Gyulánál kaphatók.

Bérletbe- v. eladó birtok. Székely-Udvarhely, a Szászok tabsza nevű dűlőben, a Balázs Sándor özvegye és Harra János honvédszázadmesternek lakosa tulajdonát képező **16 hold tagosított birtok,** melyből **6 hold kaszáló** esetleg kisebb nagyobb részletekben is **3 vagy 6 évre bérbe,** ugyszintén **örökjére** is eladó. A bérlet vagy az eset tegyében tövisfagyasztast a **Székely Udvarhely** kiadóhivatala nyujt.

Egy szolga havi bér és egész évi kötelezettség mellett azonnal **alkalmazást nyer.** Ennek és ezeknek tudok előnyben részesülni, jelentkezni e lap kiadóhivatalában lehet.

Kiadó lakások a piacztéren Két utczai — egyik nagy vasárczélyles — két udvari szoba, 2 előszoba és hozzátartozó üli lakás. Három udvari szobából álló földszintes lakás: azonnal kiadók s fizetnek el az ősfalatkái; mikrosze Szentgyörgy napjtól, a temetőszemben, Szabó Istvánnál, Erzsébetkert. **Nagysolymosi Koncz Armin** gyógyszertárában.

Torony fedésre. A múltszéki ev. ref. egyház toronytetőcsatornak épitési munkálatai f. évi **april** hó 14 **az ártatlan 2 órakor** az ottani szálon árlejtésen kiadja. Kikáltási ár 817 korona Versenyczik ennek 10 százalékai fizetik bánásjegezni. Rajz és egyéb feltételek a pap hivatalnál megtekinthetők. Szentkatalin, 1901. évben 1. **Pallergi Lajos,** gondnok. **Mester János,** ref. pap.

Válasz T. Szöllösi Samu urnak.

Bár nines szerencsém Urasságodat ismerni, bátor leszek mégis a „Székely-Udvarhely" 12. számában megjelent „Enuntiatum meg egyszer" czimü nyilatkozatához egy pár megjegyzést fűzni.

Felhiv erre a Székely-Udvarhely 8. számában megjelent „Egy kép a sok közül" czimü vezércikk irójára vonatkozó ama czélzatos mondása: „...hogy felsorolt munkáraszat egytől-egyig nagyra becsülöm és sokkal jobb izléseknek ismerem, mintsem feltételezzem azt, hogy a „Székely-Udvarhely" 8. számában megjelent „Vezércikk" megirásban közreműködtek — avagy csak annak intenlöit helyeselték volna".

Távol legyen tőlem, hogy e tisztes és előkelő gárda valamelyik tagját akarjam felhivni a kérdéses czikkben általam elmondottak támogatására, csupán az igazságot kedvezt tartom szükségesnek megjegyezni, hogy a midőn a sajtó ujján akartam felhivni nemzeti kulturánk munkásainak figyelmét egy, az alsóbb néposztály körében nagyon is elterjedt és komoly aggodalmra okot adó jelenségre, akkor nem követhettem el a jó izlésbe ütköző eszlekedetel — és a midőn e vezedelmes állapot részbeni okát mint közvetlen szemléletből merítettt tapasztalatomat feltártam e b. lap olvasói előtt, intentióim nem voltak sem személyes, sem faji gyülöléseen alapulók. Ez ominozus czikk megirásában nem vezetett egyéb, mint szokely néphünk bajait feltárni annak intézö köreit előtt, hogy közöppünk társadalmi bajai a kelló vilagitásban legyenek minden oldalról. S ha leti volna is benne egy kevés faji ízzés, lehet-e azt a jó izlésszel ellenkezőnek mondániani, mikor magam is vérükből való vér, csonjukból való csont vagyok?

Igen t. Uram! Mindnyájan egy közös anyának, édes magyar hazánknak a gyermekei vagyunk s annak is kell legyünk.

Testvrék vagyunk tehát e közös édesanya iránti szeretetünkben, tiszteletünkben.

De e testvériességet nem lehet ugy dokumentalni, hogy az általános kérdések felett megindult vitákat szemlyes közös jöret teréjük, hanem ugy, ha kezet fogva munkálunk a közös jólét s ebből kifolyólag a közös édesanya érdekében.

El kell itt törpüaie minden kicsinyes érdeknek s ha a küzdelom közepette elevenre találunk is itt, vagy amott tapintunk, az mra a dolog természetéboi következik.

Alig hiszem azonban, hogy a kérdéses czikk által Ön is találva lenne. Ön hitsorosaimnak csupán azon részéről szólottam, kik nem voltgatva az eszközökben, módokban, egyedüli czélul tüzték ki a magyazdagodást. S nagyon természetes aztán, hogy e vagyonszomy kielégítése valakinek a rovására kell hogy történjék

A magam részéről a legmélyebb tisztelettel adózom a magyar zsidóság egyetlemének, melynek hazafias érzületéhez, nemes czélu törekvéseihez a legeskélyebb kétség sem ferhet.

Midőn tehát a Székely-Udvarhely 8. számában elmondottakat mi is feiintartom, azoknak, kik továbbra is a marlytorosság szerepét akarjak játszani, egy jó magyar közmondással feletik: „nem köpönyeg, hát nevedd magadra".

Eted, 1901. márczius 28 án.

Rozsondai István,
községi tanitó.

* * *

A fennebbi czikkelyt — mely mult számunkra késön érkezett — munkatársunk álláspontjának igazolása czéljából kötelességünknek ismerik közölni s ezzel azt hisszük, az ügyet minden oldalról befejeztnektekinthetjük.

Szerk.

Közgazdaság.

Kevesebb gabona és több állat.

— Udvarhelyvármegye gazdái kulcsát figyelmébe. —

Irta: *Perl Jenő* m. kir. állatorvos..

„Ember tervez, Isten végez."

I.

Ha a vármegyénkbeli székely gazdák kivétel nélkül mégismerkednének a fenti közmondással és annak első részét nemcsak mint szalló igét engednek elrepülni, hanem egy kis fáradtságot vetve magukuak, megtanulnák mi az a terv készítése és annak kivetele által a czél elérése, azt hiszem nem hallanók azt a számtalan jajveszkélő felkiáltást: „Jaj mi lesz belőlünk!!"

Alig van vármegye az országban, melynek lakósai életviszonyokhoz képest az állam által jobban lenmémák segélyezve, mint mi. Rajtunk azonban nem látszik meg az állam segélye, mert gazdaközönségünknek nemhogy haladaszt, de fokozatos süllyedést látjuk. Természetesen azt már ók is belátják, de a hibát nem ott keresik ahol van, hanem átkozzák a sok hitelszövetkezetet. Sokat lehetne erről mondani. Azonban jelen alkalommal cz nem czélom, s lökep nem akarok tartgyamtól messze eltérni.

A gazdálkodó embernek, mihelyt mint önálló egyén közd működni a zöld gyepen és nincs már a hátamögött senki, aki a mindennapi parancsot megadja, czélt kell tüzzön maga elé a megelőtetésre, a kitűzött czél vkreszre pedig tervet kesztienie. Mert nem elég azt elhatnlni, hogy egy csinalta spám is, meg magyapám is. Vagy talán ugy ajbbol is enged, sót meg hasznyol is egy kevesel, mert a világ czivilizázziójaból reá is jutott egy csekely rész. A czivilizázcioval pedig az ember igénye növekszik, mert a saját gyarmányu fagyn gyertya helyett is petrolcumos lampát kell egetni, s többek között a kávécnöcst is megismertük. — Nem aka rom evvel azt mondani, hogy nélkülözzünk, sót tegye, akinek módja van hozzá es jól esik. De ha kiadásaink szaporodtak, ne elegedjünk meg azzal a munkakörrel és jövedelemmel, amivel apáink és nagyapáink megélegedtek.

Azt kérdezhetné most tőlem barki, mondjam el hát hogy nez ki egy ilyen terv, mely biztosabb megélhetésünk alapjaitta. Megkózöm az illetőt es az alábbiakban egy minden pontjaban indokolt általános tervet fogok elmondani.

Életmüködése a székely gazdának két irányu: a szántás-vetés, illetve a gabamermelés és az állattartás, vagy talán még nem is tartja, csak állatai vannak. Azt hiszem mindenki észreveszi, mi különbség van abban, ha egy állatom van és azt tartom, vagy nevelem avagy szaporitom, vagy pedig ha czélszerüen és részeiben tenyésztem. Ennek bövebb magyarázatara majd reá térek.

A gabnatermelessel erőködni — nézetem szerint — hiábavalóság. A külföldel a versenyt nem birjuk kiállani. Szállítás tölunk edes keves történik. Helyi piaczunk van csupán, hová pár hektó gabonával, lovaival, szekerével befarad a termelő. Ott azlán vagy eladja bevitt árupát olyan áreért, hogy a termelés költséget is alig annyja ki. (Hát meg a maga dija és a fáradtsága hogy van megfizetve?) Vagy pedig egyáltalan nem adta el; és költsége, fáradtsága kárba veszett, vihelí vissza árupát, ha el nem akarta vesztegetni. Röviden szólva tehát oly anyagot termel, melyet értékesitení nem képes és ezen még csak segiteni sem lehet, amint már emlitettem a külföld versenye miatt. De ha tovább megyünk és helyi viszonyainkkal is számolunk, még hazánk más részeinek is elonyük van e tekintetben felettünk, mert alkalmasabb talajuk van hozzá es nem kell háromszor szántani a vetés alá, tehát nem is kell oly faradtságot kifejtenök. Termeljen tehát a székely gazda annyi gabonát, amennyire neki szüksége van és az eladassal ne bajlódjek.

Sokkal kedvezőbb reményt nyujt a gazdaság másik ága: az állattenyésztés, mert azon már segiteni lehet. Azért hangsulyozom, hogy segiteni lehet, mivel ebben a formájban, melyben jelenleg pang állattenyésztésünk, szinten nem arra való, hogy biztos eletfentartást lehetne vární belőle.

Szebb es alkalmasabb terület, mint megyénk az állattenyésztésre nincs található. A hegyek oldalai kikövéskö pázsitlal vannak fedve, gyönyörü ret borija a völgyet, az erdőben gumok, magvak es fáital hajtások s ha meg hozzá veszszük a sok kristalyizuö patakot, melylyel lépten-nyomon találkozunk, akarattanul kincses bányanak tünik fel ez a szép kis terület. Igen, de a bányából a kincset ki is kell kaparni! . . .

Allatkiltmánya, legelőtanya, vagy czirek a vár megjének, de nem elég; némely községnek meg épen kevés. Amit abból láthatunk, hogy nyári könyvü tartásra sem képes a maga legelőjet ellatni, hanem idegen allatot fogad be legeltetésre. Tehát kiadja maga alól a loval és gyalog jár. A meglevő allatállomány pedig a világert sem ugy van kozelve, hogy az a kellő hasznot megadja. A gazda legnakább ugy jut allatához, hogy vásáron szerzi, par hetig tartja es ismet tul ad rajta; mig végül az allat a sok eserebere után megöregedett s az utolsó gazda azatan potom áron elveszteg, esakhogy szabaduljon tőle.

A vásárokon a legnagyobb czigánykodást es csalásokat lehet tapasztalni. A vásárlás pedig ugy czélszerüen, hogy helybeli helybeliöl, vagy szomszédfalusitol vesz vagy eserel annelkül azonban, hogy tudna mit vesz, mert az elado a rossz tulajdonságokat titokban tartja, vagy meg ó sem ismerte ki, mert nehány nappal ezelőtt vette meg egy eskü embertől. Minthogy azonban szomszédja pár korona hasznot igér rajta, eladja. Nem gondoljak azt, hogy egyiknek okvetlen csalódnia kell, mert vagy rossz tulajdonai vannak az allatnak és akkor a vevő csalódott, vagy ha jó tulajdonai vannak, ugy az elado csalódik, mivel pár korona hasznoért nem érdemes eserebereléni, hogy még rosszabbat kapjon az eladott helyett. Igy egy allat mig megvénül 20—30 gazdának a szénája egy részét megette, a nélkül azonban, hogy teljes mértékben értekesitette volna. A gazda meg a sok szép idöt, melyet a vásárokon töltött, jobban használta volna fel akkor, ha vásárra hajtott marhajat otthon tisztogatta, gondozta volna. E helyett azonban azt tapasztaljuk, hogy hát már nevelt is valaki egy jó anyagos, kupeczkedési vágyanal fogva, vásárra viszi es eladja. Igy elkalana ezelet emlitek fel: Folyó évi februar hó 25-án a sz.-kereszturi tenyész-kiállitason egy iszó lett dijazva, mely iszót par hét multva nálam kevesen előtt b e m u t a t t a és tényleg levágásra is került . . .

A pénzforgalom számelelese is ide magyarázható leginkább. A vásárokon kereskedö alig lathato, idegen pedig epen nem, vagy ha vetödik is felénk vélettenül egy kereskedö, az penzét többnyire ugy viszi el, ahogy hiszi. Hisz szemem láttara történt, hogy egy külföldi vevö két vásáron nem birt egy vaggonra valo marhat venni. Ha azt nem is emlitem, hogy mily káros ez nemzetgazdasági szempontból, de nem hagyhatom emlités nélkül, mennyivel előnyszebben jutna a gazda a penzehez, ha külföldre szallitható allatai lennenek azok, melyeket eladni szándekozik. Mert tessek elhinni, nem azert nines kivitelünk, mintha a külföldnek arra szüksége nem volna! . . . 1899. evben statisztikai adat szerint 535 kulyát vágtak le Szászországban közfogyasztas czéljaból, harom annyit meg Franczaországban. A lóhust pedig minden nagyobb városban rendszeresen fogyasztják — Egész maskent állunk tehát e tekintetben a külföld versenyével szemben, mert jobb árut vagyunk képesek előállitani, nem ugy, mint a gabnatermelessel látunk. A tiategeszségügyi egyezményeink sokkal elönyösebbek lettek, az allategeszségügy allamosításával. Legyen hala erte az ügyek vezetőjenek! Az Isten sokaig eltesse de Magyarnak foldunk elesegyi mansztert!

Kissé hosszadalmas erveleseim után ra fogok térni tulajdonkepeni targyamra; az oksztrü allattenyésztésre.

Csarnok.

Alkalmi beszéd április 11-ikére.

— Rimondja egy népiskolai tanuló Magyarország terképe előtt. —

Irta: **Kriza Sándor** áll. isk. igazgató.

Ez itt (mutatja a terkepen) a mi fő gyönyönk, szabad, magyar hazank. E haza területének épségben tartásaert, lakóinak, független szabadságaert harczolnak eszszel és fegyverrel — diesö elödeink minden idöben Ezelőtt 53 esztendövel is drága hazánk függetlensege, szabadsága, elöhaladása lelkesiteltte e föld szülöttei, nemzetünk jogaiert Kárpatoktól Adriaig, Napkeltetől Napnyugatig.

Itt (mutatja) Pozsony varosnak falai között szekelt meg az 1847—48-iki magyar orszaggyüles, melyen az ország törvényozö törvénykönyvbe iktatták az emberi szabadság, egyenlöség, testvériség magaszlos eleiit. Ma 53 eve, hogy ide Pozsonyba jött a király, V-ik Ferdinand kedves öcsecsevel, az ifju Ferencz József főherczeggel egy lelekemelö, szép ünnepre.

Az ünnepségnek nagy oka volt az 1848 ik evi április 11-ik napján. A koronas király o napon hirdettette ki a nemzet szine előtt az okotaszak a szentesitett törvényeket, melyek a II. czereves magyar allamnak alapköveit leraktak.

Aude — fajdalom — ellenségei támadtak a magyar népnek. Az uj Magyarorszagnak alaptörvényei, nemzeti szabadságunk, függetlenségünk, jogegyenlöségünk alapköveit az irigység, a sötétség szellemei összetörni akarták. Nagy vihar keletkezett; a trónjaról a király lemondott. — E zürzavaban a szentesitett magyar törvényeit epségben tartásaert, a magyar haza függetlenségének szabadságaert fegyvert kellett fogatn es harczolna kellett a magyarnak felázadott ellenségei ellen.

Kard csengett, puska ropogott, ágyu bömbölt, vert ontott es verével ázlatta e haza földjet a magyar honvéd hősei csatákban, itt (mutatja) Szolnoknál Hatvannál, Isaszegnél, Vácznál, Nagy-Sallonál, Nagy-Szebennél, Piskinél, Budavár falainál, Segesvárnál, Komáromnál s más csatatereken szerzett a magyar honvéd maganak halhatatlan hirnevet. S vegre a messze f-lől ide jött ellenseg elöt Világosnál dicsö honvedeink a fegyvert letették.

No de el nem vehettök adaz ellenu gei a magyartól az igazságnak, a törvenyes jognak, a boles merseklelnek mindig fogekony fegyverét a legszomorubb idöben sem.

— És — hala legyen erte az Istenü Gondviselesnek — nehány év multán a bölcs merséklet, az igazság, a törvenyes jog fegyvere a nemzet egyik bölcsenek vezérletével gyözött vérontas nelkül. (Nemzetünk bölcs vezérenek Deak Ferenczünk lanácsát meghallgatta a nagybölcsességü uralkodó és az 1848-ik evi aprilis 11-ik napján szentesitett törvenyeket ervenyben levöknek elismerte, helyreállitotta. Igy uralkodó es nemzet között a békes egyetértés letrejött. Ezt az egyetértest az 1867-ik evi koronázás Budapesten, hazánk szivében ország-vilag előtt megpecsetelte.

A mai napon pedig a legalkotmányosabb magyar király, I-ső Ferencz József Ő Felsege együtt ünnepel, együtt emlékezik vissza hü magyarjaival az ötvenharom éves aprilis 11-ikére.

Öh — nagy Isten! Legyen áldott szent neved, hogy ily napot engedtél érni a magyarnak. Jó Istenünk! Oh tartsd meg a békes egyetértest király es nemzet között! Oh áldd meg a királyt hosszu élettel, oh boldogitsd a magyar hazát! Éljen a király! Éljen a haza!

Szerkesztői üzenetek.

Kriza Sándor ill. **Ludas** a „Vigsugárlálása" téchiány miatt jövő számunkra marad. Szives üdvözlet!

L. I. H. Dolgozata tehetöségre vall. Annyira tai vagynak hallmozsa azonban hasonló ködemenyekkel, hogy közlését a legjobb akarat mellett sem igérhetjük.

Rózsavölgy. A szerkesztőnek öröömel vettük az igazan meglepő „Könyves falusiban, mint ritkaság" cz. czikkelyét és mihamar terünk engedi, közöni fogjuk. Köszönet és üdvözlet!

BETEGH PÁL,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hivatalos rész.

Pályázatok a tanuló ifjusag részére. A m. kir. honvéd honvédiskolában és a honvéd Ludovika-Akadémiaban; ez, és kir. hadsereg: katonatanitói árvaház nevelő intezetben, a katonai realiskolákban, a két katonai akademiaban és a katonatiszti egyszerü honvéd nevelő intezetben az 1901—1902. tanév kezdetén betöltendő allamhonoraros (teljesen, dijmentes vagy feldijmentes), alapitványos es fizetéses helyekre **folyó evi május 15-ig** bezárólag; a cs. es kir. közös hadseregbeli hadprodiskolaban betöltendő allami es magán alapitványi helyekre **folyó evi május 31-ig;** ugyszintén a beczsi, budapesti, prágai, karlovaczi stb. gyalogsagi hadprod iskolaba **folyó evi augusztus 15-ig** bezárólag lehet pályázni. Részletes feltételek, utasitások, szóval teljes felvilagositast nyujt e targyban a szülőknek és tanulóczigaznak a varmegye alispaiai, a járások főszolgabirói hivatala, valamint a „Székely-Udvarhely" szerkesztősége is. (8872, 3388., 4128, 4171—1901. alisp. sz.)

1360—1901. tkv.

Hirdetmény.

Homoród-Lövete községe nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjoganak a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése es a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iranti eljárás bejegyzetetven, ez azzal a felszólitassal felettk közze:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. es 17. §-ai alapjan — ide értve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. es 6. §-aiban es az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. ai pontjaban foglalt kiegészitesei — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a es az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapjan eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapjan történt törlesek érvénytelenseget kimondatjak, e végbol felszólitatnak kereseteket 6 (hat) honap alatt, vagyis az 1901. evi oktober hó 1-ső napjáig bezárólag a telekönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte utján es csak az idöközben nyilvánkönyvi jogait szerzett, hátrányára nem szolgalhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. es 18. §-ainak esetében — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz 6. es 9. §-aiban foglalt kiegészitesei es a tényleges birtokos tulajdonjoganak bejegyzese ellenében ellenmondassal élni kivánnak, iraszbeli elöterjesztésüket 6 (hat) honap alatt, vagyis az **1901. evi oktober hó 1-ső napjáig** bezárólag a telekönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte utján es csak az idöközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül lámodhatjak meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kikülöditnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyniben azokhoz egyszersmind egyszerü másolatokat is csatolnak, vagy ilyenkelet polyi bemyujtanak, az eredetüket a telekönyvi hatóságnal átvehetik.

A kir. jbiroság mint tikvi hatóság.

Oklánd, 1901. évi márczius 14-én.

KONCZ KÁROLY,
kir. albiró.

Árlejtés épületátalakitásra.

Udvarhelyvármegye homoródi járásban Dálya község közbirtokossága eddig koresmahelységnek használt kőépületét iskolának alkalmas helyiségekre és szálláses kőmives-, ács- es asztalosmunkanak árlejtés utjan való kiadására **a folyó évi május hava 4-ik napja** tüzetett ki.

Felkiáltási ár 1200 korona, minek 10 százalékát vállalkozni akarók hanatpénzül kötelesek előre letenni, a tervajz es más feltételek addig is a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Dálya, 1901. április 3.

Kandó Károly,
körjegyző.

Sz. 2674—901. szb.

Pályázati hirdetmény.

Székely-Keresztur város nagyközségében az egyik **községi szülésznői állás** lemondása folytán megüresedvén, ezen állás betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással járó javadalmak a következők: 1. 100 korona rendes fizetés a község pénztárából, 2. 40 korona lakbérilleték a község pénztárából, 3. 2 korona díj minden egyes szülési segédkezésnél az érdekeltektől.

Minek folytán felhivatnak a pályázni kivánók, hogy az szabályszerü okmányaikkal felszerelt folyamodványaikat f. **év április 30 aig** annál is inkább az alólirthoz adják be, mert a később beérkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Székely-Keresztur, 1901. márczius 29-én.

Gálty Kálmán,
főszolgabiró.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Cluj - BCU Cluj-Napoca.

Faeladási hirdetmény.

A nagymultóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 1896 évi 44373. és 44373. és 1900 évi 100621. számu magas rendeletei értelmében **folyó év május hó 6-án délelőtt 10 órakor Kőrispatak községházánál** (Udvarhelym) a következő faanyagok fognak elárverezteteni:

1. A kőrispataki ev. ref. egyház „Nyáros" nevü erdejében levő 491 drb tölgyfája 5022 K becsár mellett.

2. A kőrispataki unitár. egyház „Nyáros" nevü erdejében levő 687 drb tölgy faja 7730 K becsár mellett.

Az árverés zárt irásbeli és szóbeli ajánlat utján történik.

Az irásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt 10 százalék bánatpénzzel felszerelve az árverést vezető elnök kezéhez adandók be.

Az árverés befejezésekor köteles a vevő az egész ételárt lefizetni.

A faanyag donga és pilota termelésre való.

Az eladás alatt az erdők egymás mellett fekusznek s Kőrispatak községtől 1 km. távolságra vannak

Kőrispatak község pedig a kiskütülöi vasut erdőzenlgyörgyi állomásától 10 km. távolságra van, jó karban levő megyei ut mellett.

Sz.-Kereszt.ur, 1901. márcz. 30 án.

M. kir. erdőgondnokság.

Lukácsfy Elek,
m. kir. erdőszjelölt.

ELADÓ. Harisnyakötő gép

teljesen jó karban, családi körülmények miatt olcsón eladó.

Értekezhetni *Gábos Attilával* Sz.-Udvarhelyt.

Alapitatott 1879-ben

Szolid árak!

HODOR KÁROLY

kádcsmester Székely-Udvarhelyt (Piacztér)

Épület- és torznyfodöseket a legjutányosabban elvállal mindennemü kivitelben a legujabb igényeknek megfelelően. Disztárgyak és minden a kádogossághoz tartozó munkálatok készittetnek és keszlelben tartatnak; ugy fürdőcsatak, konyhaberendezési és gazdasági czikkek. — Vidéki, ugymint helyi épitkezéseknél költségelőirányzatok azonnal készittetnek. — Tartós és felelősség melletti munka, szolid árak.

Himző minták előnyomtatását

Székely-Udvarhelyt, a Kossuth-utczában (Ferenczy Károly-féle ház) fogom ezután eszközölni. Tisztelettel: **Özv. Jedynakiewicz Jakabné** és **leánya Adél.**

Figyelmeztetés! A hires **MAUTHNER** féle **MAGYAR** czacskóin rajt áll a **MAUTHNER**-név. A melyen nincs rajt, az nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant, átnézik, tessék visszautasitani.

Jobb és megbizhatóbb gazdasági és kertimagvak nem léteznek, mint a minőket

27 év óta szallit

MAUTHNER ÖDÖN

és és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

Irodák és VII. Rottenbiller-utcza 23 sz. raktarak: (Közuti vámlaros megallóhelyen)

Elárusitó helyiségek: VI. Andrássy-ut 23. (A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldi.

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötő aratógép
Fűkaszáló gép
Köszörükészülék
„Daisi" marokrakó aratógép
Széngyűjtő gereblye és
Kévekötőfonal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

GRAND PRIX. PARIS 1900-ban.

William J. Stillman, igazgató. Képviselőnk: Rösler és Gábor Sz.-Udvarhely Bpest, V. Váczi-ut 30.

Uj füszerüzlet

a Sombatfalvi-utcza sarkán, szemben a „Rákóczyval".

Naponta friss pék- és czukrászsütemény, friss tejföl, vaj, borviz, friss aradi fisztek kaphatók. Mindennemü füszeráru. — Minden czikk piaczi áron. Szakács Józsefné.

BARTHA ANDRÁS

czipészmester
SZÉKELY-UDVARHELYT
Kossuth-u. 21.
(Zalogház mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a *Kossuth-u. 21. sz.* (Zalogház mellett) egész ujonnan berendezett férfi- és női

KÉSZCZIPŐRAKTÁRÁT

és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készit kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontossággal, *jutányos árak mellett* férfi-, női és gyermekczipőket. Sokoldalu tapasztalatuma támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri.

M. kir. államvasutak. Keleti vonal

MENETREND.

Érvényes 1900 október 1-től **Predeal – Budapest.** Érvényes 1900. október 1-től.

Erkezik Vegyes vonat	Erkezik Személy vonat	Erkezik Gyors vonat	Állomások	Indul Vegyes vonat	Indul Személy vonat	Indul Gyors vonat
			Predeal (vendéglő)			1.12
			Brassó (vendéglő)	5.08	7.48	2.45
			Botfalu	5.[illegible]	8.[illegible]	3.03
			Földvár	5.[illegible]	8.[illegible]	3.15
			Mogyorós	6.17	8.[illegible]	
			Apacza	6.38	8.[illegible]	3.35
			Köpecz	6.57	9.[illegible]	
			Ágostonfalva	7.03	9.[illegible]	3.50
			Alsó-Rákos	7.19	9.[illegible]	
			Homoród-Kőhalom	7.44	10.[illegible]	4.23
			Kacza	8.01	10.[illegible]	
			Bene	8.22	10.[illegible]	
			Erked	8.44	10.[illegible]	
			Héjjasfalva (elágazás Székely-Udvarhely felé)	9.12	11.15	5.28
9.35	11.31	5.42	Segesvár (vendéglő)	9.45	11.[illegible]	5.49
11.14	1.[illegible]	6.50	Medgyes	10.55	12.[illegible]	6.[illegible]
			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás Nagy-Szeben felé)	11.50	1.[illegible]	6.[illegible]
1.42	3.02	8.00	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	2.07	3.[illegible]	8.[illegible]
			Nagy-Enyed	2.29	3.[illegible]	8.[illegible]
3.05	4.33	8.[illegible]	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	3.11	4.[illegible]	9.[illegible]
3.40	5.[illegible]	9.[illegible]	Gyéres (elágazás Torda felé)	3.46	5.[illegible]	9.[illegible]
5.24	6.45	10.[illegible]	Kolozsvár (vendéglő)	6.13	7.00	11.[illegible]
10.44	11.17	2.[illegible]	Nagy-Várad (vendéglő)	11.04	11.36	2.[illegible]
7.10	6.20	7.[illegible]	**Budapest**			

Az alábbuzott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számitott éjjeli időt jelentik.

Brassóból Bukarest felé a személyvonat d. e. 11 ó. és éjjel 3 ó. 55 p.-kor, a gyorsv. d. u. 2 ó. 19 p. indul.

Brassó—Csik-Gyimes.

Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
			Brassó	5.19	8.50	3.15
8.25	1.51	6.48	Szász-Hermány	5.[illegible]	9.09	3.30
8.11	1.37	6.[illegible]	Prázsmár	5.[illegible]	9.33	3.50
7.55	1.21	6.[illegible]	Kökös	6.04	9.46	4.01
7.35	1.01	5.43	Üzon	6.15	10.06	4.14
7.25	12.51	5.30	Kilyén	6.27	10.21	4.26
7.12	12.38	5.16	**Sepsi-Szentgyörgy**	6.50	10.49	4.52
7.04	12.30	5.06		V. v.		V. v.
V. v.			Kőröspataka-Gidófalva	7.24	11.20	5.24
6.18	11.53	4.19	Sepsi-Bodok	7.37	11.40	5.11
6.06	11.41	4.07	Málnás	7.54	11.57	5.24
5.48	11.24	3.47	Malnás-fürdő	8.14	12.22	5.41
5.36	11.12	3.35	Bükszád-Bálványos (Szent Anna-tó fürdő)	8.34	12.46	6.01
5.[illegible]	10.45	3.06	Tusnad-fürdő	8.57	1.09	6.[illegible]
5.[illegible]	10.30	2.48	Tusnád	9.18	1.32	6.[illegible]
4.26	10.14	2.31	Verebes	9.28	1.42	7.[illegible]
4.19	9.57	2.11	Szent-Simon	9.49	2.04	7.18
4.[illegible]	9.43	1.57	Csik-Szent-Király	10.07	2.23	7.[illegible]
3.[illegible]	9.18	1.30	Zsögöd-fürdő	10.19	2.35	7.[illegible]
3.[illegible]	9.06	1.18	**Csik-Szereda**	10.26	2.45	8.[illegible]
3.[illegible]	8.56	1.08	Madefalva	11.03	3.24	8.[illegible]
	8.24	12.36	Szepviz-Szent-Mihály	11.30	3.51	
	8.03	12.15	Lövész	12.27	4.47	
	7.19	11.29	Felső-Lok	12.51	5.12	
	6.43	10.53	Közép-Lok	1.02	5.23	
	6.23	10.31	Gyimes-Közép-Lok	1.13	5.35	
	6.09	10.19	**Csik-Gyimes**	1.35	5.57	
	5.42	9.50				

Csatlakozás Hejjasfalvan van.

Székely-Udvarhely—Segesvár.

			Székely-Udvarhely	7.15	3.00	
	1.59	6.20	Bikafalva	7.31	3.16	
	1.40	6.01	Bögöz	7.43	3.29	
	1.27	5.47	Nagy-Galambfalva	8.07	3.54	
	1.10	5.[illegible]	Bethfalva	8.23	4.11	
	12.41	5.[illegible]	Székely-Keresztúr	8.31	4.21	
	12.32	4.[illegible]	Holdogaszszonyfalva	8.39	4.29	
	12.13	4.[illegible]	Uj-Székely	8.48	4.38	
	12.03	4.[illegible]	**Héjjasfalva**	9.21	5.04	
	11.48	4.[illegible]	Bun	9.30	5.12	
	11.30	3.[illegible]	Fejéregyháza	9.38	5.20	
	11.23	3.[illegible]	**Segesvár**	9.51	5.32	
	11.10	3.[illegible]				

Csatlakozás Hejjasfalvan van.

Alulról felfelé olvasandó

Utánnyomás dijazásban nem részesül.

Felülről lefelé olvasandó

BETEGH PÁL

KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ INTÉZETE,

könyv- papir-, iró- és rajzszer-kereskedése.

Könyv- és ujságkiadó vállalat. **A „NAGY-KÜKÜLLŐ" kiadóhivatala.**

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatványraktára.

SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utcza)

A „Székely-Udvarhely" czimü ujság (Udvarhelyvármegye hivatalos lapja, az udvarhelyvármegyei községi és körjegyzők egylete, az udvarhelyvármegyei általános tanitó-egylet és az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye) ***szerkesztősége és kiadóhivatala.***

Minden e körbe tartozókat **a legpontosabban, nyomdai és könyvkötői munkákat csinos, szolid** és **lelkiismeretes kivitelben** — olcsó áron — teljesit ugy helyben, mint az ország bármely részébe.

Ugy a ***„Nagy-Kükülló"***, mint a ***„Székely-Udvarhely"*** részére ***hirdetések a legolcsóbb árszabás mellett*** vétetnek fel. Mutatványszámok ***ingyen*** és ***bérmentve*** küldetnek a kiadóhivataltól.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

FÉRFI-SZABÓ

üzlet és készruha raktár megnyitása.

Tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy sok és nagy szükségletimek raktáron megvétele üzletem legnyolult ügyeit elintézném és üzletemet saját nevem alatt tovább folytatom. Bátor vagyok t. megrendelőim és vevőim nagybecsű figyelmét *Székely-Udvarhelyt* a Kossuth-utczában (Budapest-szálloda mellett) nyílt megnyitott **férfiszabó üzletemre és készruha raktáromra** tisztelettel felkérni. Egyúttal arról is értesítem a n. e. közönséget, hogy elismert jó szerzőktől raktáron megvétel szabó **kész férfi- és fiúöltönyöket** tartok s azok árait teljesen leszállítottam, hogy a beállott tavaszi időnyre szükségeiket nálam mindenki a legelőnyben részesülhessen. — Jelszavam: a régi marad, csörendő finom szövetekből csinos és tartós ruhát kiszolgálni a legmérsékeltebb árak mellett. A n. e. közönségnek iránta tanúsított szives pártfogásáért köszönetet mondva, kérem azzal jövőre is megajándekozni kegyeskedjek, miután vagyok és maradok

kész szolgálattal:

Ifj. Jakabos György, férfiszabó.

BALÁSSY IGNÁCZ

heutes és mészáros üzlete

Székely-Udvarhely (Kossuth-utcza, Budapest-szálloda szemben).

Naponta friss machalus, sertéshus, borjúhus és kassai felvágott, friss virsli, párizsi, szalámi sonka, disznóölésnél, szalonna, zsír, túró a legjutányosabb árakon kapható.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Sürgönycím: Balássy Székely-Udvarhely.

Ugyanott **terményraktár.**

BERKECZY LAJOS

ÉPÜLET- ÉS DÍSZMŰBÁDOCOS

ajánlja minden e szakmába vágó munkálatait, u. m.: toronyfedés, házfedés, ocska fedelek javítását mindennemű munkáit is. Kőcsiszolóbeli díszes bádogos munkák, fürdő kádak, házi czikkek, konyheszközök és kertészeti czikkek. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Az épület 14 évi fennállása a megrendelések és kiszolgálások kifogástalanságáról és szolidságáról tanuskodik. Minél számosabb megbízást kér tisztelettel:

BERKECZY LAJOS bádogos mester,
Székely-Udvarhelyt.

Kiadó lakások,

A székelyudvarhelyi Zálogkölcsön intézet és betéti pénztár tulajdonát képező, a város szombatfalvi negyedében, a Fő-uttól balra az első és negyedik utczában **két lakás kiadó, esetleg örök áron eladó.** Előbbi két szoba, mosokonyha, külön udvar; utóbbi pedig négy szoba, pincze, mosokonyha, sütő, külön udvar és nagy veteményes kerttel bír. A lakások **olcsón és azonnal bérbe vehetők.** Értekezni lehet az intézet hivatalos helyiségében.

Az igazgatóság.

PANAJOTH ✿ ✿ ✿ ALBERT

műlakatos

KERÉKPÁR RAKTÁRA

Székely-Udvarhelyt. Kossuth-u. 44.

Nagy választék: *Kaiser-, Styria-, Regent-* stb. *kerékpárokból.* Legolcsóbb árak. *Az összes felszerelések kaphatók. Lakatos munkák, sirkerítések, villamos csengők, tűzelők* stb. esetleg előnyös részletfizetésre is.

Kerékpárjavító műhely.
Csak szóbai kivitel és olcsó ár a jelszavam.

Mi a SECESSION?

Hirdetmény.

Udvarhelymegyében, Fiatfalva község és Székely birtokosság tulajdonát képező, Fiatfalva község határában fekvő **sós fürdő és vendéglője** vendéglőzésükkel együtt **1901. évi április 14-én** délután 1 órakor a helyszínen 6 évre haszonbérbe adatik.

Feltételek Fiatfalva községházánál megtekinthetők.

Fiatfalva, 1901. márczius 30-án.

Fazakas Dénes, körjegyző. **Burszán János,** községi biró.

Örök áron eladó

Székely-Udvarhelyt, a piacz Főtéren, özv. Csép Istvánné tulajdonát képező emeletes szeglethász, mely a város egyik legélénkebb forgalmu helyiségre. Az emeleten **hat szoba, konyha, kamra** stb. Földszinten pedig (hol jelenleg Szentpétery Gergely kereskedése van) a szép tágas üzlethelyiségen kívül négy szoba, konyha, kamra, sütőkemencze, külön ó záraz pincze, istálló, sertés- és majorsápatyák stb. van. Értekezhetni lehet a **tulajdonosnőnél.**

Rösler és Gábor

Székely-Udvarhelyt.

Kőbányai Első Magyar Részvény-Sörfőzde Főraktára.

Van szerencsénk a nagyérdemű t. közönség tudomására hozni, hogy jó hírnévben 1854. év óta fennálló **Kőbányai Első Magyar Részvény Sörfőzdéből a főraktárt** felállítottuk és egy erre a czélra megfelelő **nagy jégvermet** építettünk. — Ajánljuk a legjobb minőségű

KŐBÁNYAI SÖRÖKET

$^1/_1$ és $^1/_2$ hectoliteres hordokban, ugyszintén **naponkint friss és tisztán töltött palaczkokban előnyös árak és pontos kiszolgálás mellett.**

Üzletünkben kapható naponta friss töltésű, **jégszekrényben hűtött 1 palaczk márcziusi 18 kr, 1 palaczk malátás sör 20 kr, 10 palaczkon felül a házhoz szállítva, a palaczkokat darabonként 10 kr** letét mellett kölcsön adjuk. — A n. é. közönség szives megrendeléseit várva, maradunk

kiváló tisztelettel:

Rösler és Gábor,
az Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára.

PAPP ISTVÁN

SZABÓ-ÜZLETE

SZÉKELY-UDVARHELYT. (Első-piaczterem.)

Ajánlja a legújabb követelmények szerint berendezett

szabó- és szabászati üzletét.

Mindennemű uri öltönyök mérték szerint, ízlessel, divat szerint legpontosabban készítetnek.

Legmodernebb minták.

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER kovács mester

Székely-Udvarhelyt, Koscuth-u. 74.

Állandó raktárt tart legjobban elkészített és legkülönbözőbb kivitelű *modern*

KOCSIKBÓL.

Használt kocsikat becserél, vagy kijavít a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett

Elvem kevés haszon, nagy forgalom.

BARCSAY KÁROLY

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT ÜZLETE, VÁSZON, FEHÉRNEMŰ NAGY RAKTÁRA

SZÉKELY-UDVARHELYT (Főtér).

Van szerencsém a t. czim szives figyelmet felhívni arra, hogy a helybeli piaczon (Főtér) **Szabó Ferencz** ur házában megfelelő tokével, egy izlesesen berendezett

női- és férfi-divat, vászon, asztalnemű, menyasszonyi kelengyéhez tartozó áruraktárt

nyitottam. — Hosszas idők alatt szerzett kereskedelmi tapasztlhatalm, melyeket részint mint egy elsőrangu czég utazója, részint mint önálló czég tulajdonosa, működésem folyamán nyertem, olyan kellemes helyzetbe juttatnak, hogy *szolid, üzleti elvemet átvagyan ültem,* nemcsak *előnyös kézszabásban,* de jó izlesem és kizárólag **jó minőségű árummal** is a n. é. közönség igényeinek minden részben teljesen megfelelhetek.

Tisztelettel kérem a n. é. városi és vidéki közönséget, hogy sziveskedjenek minél gyakrabban b. látogatásukkal módot nyujtani arra, hogy szolid üzleti elvem valóságát kiszolgálásom által alkalmam nyílhassék a n. é. közönséget szemujjonsa is megyőzöttelni.

Magamat a t. czím bőjtes pártfogásába ajánlva, maradunk

teljes tisztelettel:

BARCSAY KÁROLY.

Elvem kevés haszon, nagy forgalom.

Uj divatüzlet

Uj czipészüzlet! Kész czipőraktár!

SZÁNTÓ, GÁBOS, FERENCZ ÉS KORONKAY

czipészüzlete

Székely-Udvarhelyt, Piaczter (Reiner-ház mellett).

Szives tudomásul!

Tisztelettel hozzuk a m. t. közönség szives tudomására, hogy üzletünk czipészszerelmeinket felhagyva, a helyi piaczon

Szántó, Gábos, Ferencz és Koronkay

czég alatt, a tőr követelményeinek teljesen megfelelő, uj társas

czipész-üzletet

nyitottunk. Előnyös összeköttetéseinénél fogva azon helyzetben vagyunk, hogy minden e szakmába vágó megrendeléseinek kiválóan czélszerű, a legszebb divat szerint, különös gondot fordítva a kényelemre és tartósságra, jutányos árakkal valósuljanak meg.

A n. é. közönség szives megrendeléseit kérve, kizárólag a magunk számára publicum raktárakban más árusítóczikkeinek bárcs-situnk.

Szives és tömeges megrendelést kérünk.

Szekely-Udvarhelyt valódi minőségben csakis Kovacs Armin gyógyszertárában kapható.

A Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált házszer, a mely már fölhúmant 30 év óta megbízható bodorszámlával alkalmaztatik közszerünkül, csúzmál és meghűlésekhez. Intés. Sülnyabb utánzatok miatt bevásárlóknak mindig figyelemmel legyünk a „Horgony" vigjegyre és a „Richter" czégnegyszerű. 1 fl. 1 k. 40 f. és 2 k. árban egyszerűen minden gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter P. Ad. és társa,
osszs. es kir. udvari szallitok,
Rudolstadt.

Mi a legolcsóbb és legegészségesebb ital?

A szeszes italok között

a sör! a sör! a sör! a sör!

meg pedig

HAURIK-féle pasteurisalt

MÁRCZIUSI SÖR!

A legkitűnőbb, *valódi tiszta sört itthon* kaphatjuk. Ezzel saját meguknak gazdalkodunk, mert árpa- és komlóterméneynk itthon nagyobb mérvben kerül feldolgozásra; így pénzünket sem viszik külföldre és ez minden jó hazafinak irányadó kell legyen ma inkább, mint valaha. Különösen mert **Haurik Alfréd**

kitűnő sörgyártmánya

bármely hazai, vagy külföldi készítménynyel a versenyt kiállja s mégis sokkal olcsóbb. Már a tetemes vasúti szállítási költségek is a Haurik-féle sörnek a **vevő javára megmaradnak.** Ebből tehát mi következik? Nem más, mint hogy: **minden igaz székely hazafi Haurik-féle székelyudvarhelyi sört követelje vármegyeszerte!** — Megrendelések: **„Haurik Alfréd sörgyáros Székely-Udvarhely"** czímére intezendők.

Állattenyésztő gazdák figyelmébe!

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület"

Nagy-Enyeden, 1901. május hó 4-én

tenyészállat-kiállitást

rendez.

Díjazás alá esnek:

I. Magyar eredetű fajtanál: községi bikák, borjas tehenek: tenyészthelyek 4-5 évesek.
II. Havasi, szeletes pinczési fajtánál: 1—3 éves bikák, tehenek és ökrök.
III. Bivalyok: Bivalybikák és tenyészbivaly-tehenek.
IV. Sertés: kisbürtokosok kanjai.
V. Juhok: Kisbürtokosok kosai.

Kitűzve 50 különböző díj 1000 K értékben.

Bejelentéseik intézendők **Székelyhídy Aladár** gazdasági egyesületi titkár urhoz **Nagy-Enyedre,** hol a kiállitast illetőleg követő felvilágositás nyerhető.

Petőfi Sandor

**összes ✿ ✿ ✿